

Celje - skladišče

D-Per

65/1981

5000013535,1

COBISS

OSREDNJA KNJ. CELJE

RUDAR

GLASILO KOLEKTIVA
RUDARSKO-ELEKTROENERGETSKEGA KOMBINATA VELENJE

LETO XV

SOBOTA, 7. MAREC 1981

ŠTEVILKA 1

Ob dnevu žensk

/Najlepše in najmilejše pesmi/ so izpete ljubljenu de-
kletu/ in ljubljenu materi./ • /Za praznik žensk se srca/
odpirajo kakor knjige./ • /Nekomu z namenom,/ drugim
naključno. Ženske/ pa spoznajo to po vsebini./

Vsako leto je za praznik žensk v delovnih kolektivih in v krogu družin iz-
rečenih veliko bogatih misli, veliko gorečih želja in veliko iskrenih izpo-
vedi. V časnikih beremo lepo napisane sestavke. Pogosto opisujemo in
opevamo zgodovino in sedanost. Neprikrito naštevamo, kaj bi še morali
storiti, da bi bil položaj ženske drugačen. Da, naštevamo velike reči in
mogoče celo z iskrenimi željami; po pretečenem letu pa ostanejo le drob-
tine in tisoč izgovorov za opravičilo.

V tem prispevku ne boste brali obljub. Kar naravnost povem: tudi vi od-
prite srce in tako naj ostane!

Besedni umetniki so od nekdaj o materi snovali lepe verze; svojo ljubezen,
svoja spoznanja, svoja čutenja so ji izpovedovali v prozi in pesmi. Vsi so
razkrivali svoje srce in vsak zase je mislil in misli, da je njegova mati
najboljša, da je mati najpopolnejši človek, da je to vrč, iz katerega nikoli
ne izteče dobrota; da je to pogum, ki je za obrambo otroka najodločnejši

Dalje na 2. strani!

Materam in ženam delavcev in vsem delavkam
v sestavljeni organizaciji REK Velenje

ISKRENO ČESTITAMO ZA DAN ŽENSK - 8. MAREC!

Družbenopolitične organizacije in samoupravni organi SOZD REK Velenje

borec in najboljši taktik; da je to človek, ki mu ne zmanjka potrpljenja, in človek, ki mu moramo in smemo zaupati vse svoje skrivnosti – vse bolečine, in človek, ki z nami in za nas prenese vse "bese", ki jih v nejevolji kličemo na človeka.

Da, mati je ta človek; mati je ta veličina človeštva; mati in njena dobrota sta nikoli izpeta pesem ponosa in hvale.

In vsi smo ponosni; vsi smo veseli, kadar beremo lepe misli o materi. Da, to je naša – to je moja mati. In spis je napisan, kakor da bi poslušal moje srce in bral moje želje.

Zato smo rekli, da nam je Cankar v svojih mojstrskih in umetniških stvaritvah upodobil slovensko mater. Za to se ustavljamo pred slikami žensk, s katerimi so veliki umetniki upodobili svoje matere, in rečemo, da so to podobe tudi slovenske matere.

Le kdo bi zmozel v celoti izpovedati, kaj ob opazovanju vidimo? Kaj je tisto, kar nas je prevzelo; kaj nam vzbuja ponos in zadovoljstvo; kaj nam pove celota, da si podoba vtisnemo v nepozabni spomin?

Ali je to resnično preprostost celote, ali je to razbrazdani obraz, ali sramežljivo prikrite žuljave roke, v katere je delo in trpljenje neusmiljeno in vztrajno rezalo svoje simbole?

Ali so to blage in mile oči, ki nas vabijo: daj pridi k meni; pridi v moje okrilje; pomagala ti bom, saj si moj in jaz sem tvoja?

Ali so našo pozornost in zavzetost pritegnili svileni in srebrni lasje? Ali morebiti težka naglavna ruta, ki opozarja na silo in breme, ki ga je mati nosila? Mati! Mati, to je delovni človek; to je neutrudna mladost. V tej materi je tisto, kar plemeniti človeka; v njej je veličina, ki ostaja večna podoba najdražje ljubezni.

Tebe, bralec, sem povabil s seboj, ko sem ob pisanju teh misli šel skozi čas, ko sem obiskal nekaj samotnih kmetij, posejanih po domačem gričevju, kjer sem ob krušni peči videl kopico otrok in dvojno podobo matere. Ena je razrezovala hleb kruha, druga pa je bila z motiko na njivi. Njo sem videl na slikarjevi razstavi in ob njej je bila kopica ljudi – ali otrok ob materi. Ali se še spomniš? Pred dnevi sva gledala Trefaltova "Srečanja" na ekranu... Obema je ostala v spominu slovenska družina s Koroškega. Bilo je štirinajst otrok. Cvetelo in vrelo je njihovo zdravje, in sreča je sijala. A mati? Ostala je doma. Koliko kreposti, vedrine in preprostosti; koliko poguma in zadovoljstva je izžareval vsak njen tihi in blagi nasmeh.

In sedaj se oglašiva pri ženskah – partizankah! V mrzlih in zasneženih nočeh so prestajale enake preizkušnje kakor hrabri borci in mnoge so postale junakinje boja in revolucije.

Obnova je bila naporna za vse. Tudi nekatere naše sodelavke so pomagale pri pridobivanju premoga v istih rovih, na istih čelih in v istih vrstah kakor moški. Z enakim zaletom so gradile tudi naše mlado in lepo mesto. V družbenem življenju smo enaki in naša samoup-

ravna socialistična domovina zasluži in terja enako prizadevne ljudi.

Domovino bom hvalil
kakor ljubljeno mater,
da jo boš ljubil,
kolikor zmore srce.

Te napisane misli so namenjene vsem – mladim in starejšim, ženskam in moškim. Vsi odprimo srce! Spoznanja iz preteklosti in izpovedovanje vsega lepega in plemenitega naj bodo kažipot za naš jutrišnji dan...

Vam, drage tovarišice in sodelavke, čestitamo za vaš praznik – dan žensk!

Stane Žula

PORTRETA DVEH NAŠIH DELAVK

Štefka VENIŠNIK,
delavka v točilnici
delovne skupnosti SOZD
"Družbeni standard"
za brezalkoholne pijače
na Jašku Preloge

"Zapiramo, fantje!" je rekla, potem ko je še enemu delavcu postregla z napitkom in pogledala na uro. Zatem je s širokim zamahom obrisala pult pred sabo, zaprla krili strežnega okenca in čeznji potegnila zavesi.

Točilnica brezalkoholnih pijač v Prelogah bo eno uro zaprta. Ta urica je navadno namenjena čiščenju majhnega delovnega prostora, pranju kozarcev in kavnih skodelic pa preštevanju denarja in blokov za kislo vodo.

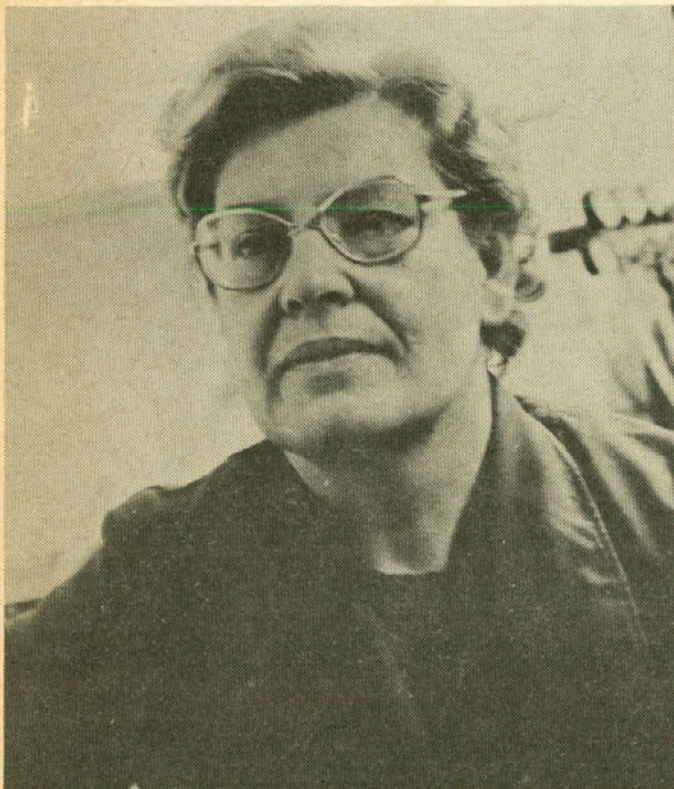
Danes so tla v točilnici že pomita, kozarci in skodelice oprani in zloženi. In tudi denar in bloki so preštet, zakaj današnjih šestdeset minut slepega strežnega okenca je Štefka namenila razgovoru za naše glasilo, v katerem naj bi podala nekakšen obračun svojega življenja in dela. Pred njo je torej brskanje po spominih, za katerega bi potrebovala precej več časa, kot si ga lahko vzame. Vendar Štefka zaradi tega ni zlovoljna, saj je navajena, da za sebe nikoli nima dovolj časa.

Podvinčeva bajta v Ravnah pri Šoštanju je bila kraj, kjer je pred dobrimi petdesetimi leti Štefka privekala na svet kot tretja izmed štirih hčera velenjskega rudarja Franca Friškovca. Čas, v katerem se je rodila, ni bil naklonjen ljudem, kakršni so bili Friškovčevi. Življenjske tegobe, ki se najraje spravijo na navadne ljudi, so

zelo zgodaj potrkale tudi na njihova vrata. Štefki, njenim sestram in materi so že 1934. leta vzele skrbnika družine.

Prva leta po smrti očeta in moža Franca Friškovca so Štefka, njene sestre in mati dan za dnem bile bitko z lakoto. O tem pomanjkanju pripoveduje naša sobesednica z nasmehom na ustih, vendar njene oči, stroge in resne za lečama očal, ta nasmeh postavljajo na laž. Čeprav še danes težko verjame, je le res, da so se tista leta štiri doraščajoča dekleta in njihova, po letih še mlada, toda od življenja že utrujena mati preživele s hrano, ki so jo pridelale na koščku zemlje ob njihovi bajti.

Vendar, kadar ima hudič mlade, jih ima veliko več,

kot jih v strahu pričakujemo.

Prišlo je leto 1941.

Edina last Friškovčevih žensk v začetku vojne je bilo njihovo življenje. Toda tako, kakršno je bilo, je bilo premalo vredno, da bi se ustrašile okupatorjevih groženj in terorja, ki so takoj po okupaciji segli tudi do njihove koče. To in okoliščina, da je njihova bajta bila na samem in na robu gozda, pa je bil tudi razlog, da je njihov siromašni dom kaj kmalu postal pribežališče tistih, ki so verjeli v lepši jutrišnji dan in se zanj tudi borili. A ne samo pribežališče naših borcev, tudi Friškovčeva dekleta so se kmalu zapisale temu boju. Dopol dan so resda obiskovale nemško šolo v Šošanju, zato pa so pozno popoldne in ponoči bile z mislimi čisto

drugje, ko so prale in likale za nočne obiskovalce – prve partizane v naši dolini in okoliških hribih.

Osvoboditev so dočakale izdelane in revne, vendar ponosne, da so tudi one prispevale delež v boju za lepšo prihodnost.

V bajto ob gozdu se je spet naselil mir; celo preveč miren se je zdel Štefki, njenim sestram in materi čas takoj po osvoboditvi. Imele so celo občutek, da jim prvi dnevi in meseci pod ljudsko oblastjo niso izpolnili pričakovanj. Dekleta so se zato ena za drugo počasi začela odpravljati od doma za zaslužkom.

Štefka se je zaposlila najprej v polzelski tovarni nogavic, nato v Tovarni usnja v Šošanju, nekaj časa pa je delala tudi v šoštanjski "Galanteriji". V začetku petdesetih let se je tudi omožila, in vse je kazalo, da je s poroko ubrala tisto pot, po kateri hrepeni vsak človek, ki je navezan na družinsko življenje. Kmalu je po vila prvo in nato še drugo hčerko. Prvih nekaj let po njunem rojstvu se je tako vsa morala posvetiti družini, potem – leta 1959 – pa se je spet zaposlila. Šla je za čistilko v RLV. Najprej je čistila pisarniške prostore, pozneje je delo čistilke nadaljevala v Delavskem klubu, od leta 1974 pa toči delavcem RLV v Prelogah brezalkoholne pijače. S tem delom in delavci, ki jim streže, je zadovoljna. Pravi, da ga ne bi zamenjala za nobeno drugo delo.

Kakor ima naša Štefka razloge, da je zadovoljna z delom, ki se mu je nazadnje predala, pa nima razlogov, da bi bila zadovoljna z osebnim življenjem, ki ga je morala živeti, saj je v njem morala veliko prestat. Miren zakonski pristan se ji je namreč sčasoma začel spreminjati v bolj in bolj viharnega, tako da ga je po triindvajsetih letih hočeš nočem morala zapustiti.

Ko je pripovedovala o tem poglavju svojega življenja, je ves čas bila nekam odsotna. Govorila je kot človek, ki opisuje življenje, v katerem ne igra pomembne vloge. Vendar na Štefki je videti, da je trdo življenje ni oklestilo do take mere, da bi postala neobčutljiva za vse, kar je nanjo zgrnil splet življenjskih naključij. To takoj zatem, ko začne sproščeno opisovati svoj zakonski brodolom, potrdijo tudi njene besede. Nič takega ne pove, kar bi koga presenetilo, vendar v pripoved o svojih zakonskih izkušnjah vnaša nekaj novega; nekaj kar človek pri takih pogovorih navadno pogreša. Odpira se namreč kot ženska in še do nedavnega žena, ki je prišla do spoznanja, da je v njenem zakonskem življenju bilo le malo takega, česar se je vredno spominjati. Za tem odpiranjem pa se na njenem obrazu bistrijo poteze, ki dajejo podobo, ob kateri se bi verjetno vsak spomnil na obraz svoje matere v trenutkih spoiskojnosti. Glede na to igro potez na njenem obrazu bi torej lahko rekli, da njeno sedanje življenje ubira bolj spokojna pota. To pa je razumljivo tudi iz drugih razlogov. Lani ob koncu leta je namreč Štefka srečala že Abrahama. Ni več tako hitra pri vsem, kot je bila pred leti; zato pa, ker je že babica in kot vse dobre babice, kakršne nariše otroška domišljija – svoj prosti čas namenja vnukom. To je enemu dekletcu in dvema fantičema.

In v hribe rada hodi.

Prehodila je večino planinskih poti, ki prepletajo našo

SLIKA NA NASLOVNI STRANI

France Kralj: MOJA DRUŽINA, fragment

ožjo domovino, lani pa je v svojem planinarjenju postavila tudi piko na i: prišla je na vrh Triglava. V planine, pravi, bo še hodila, in to zato, ker meni, da ni bolj vesele družbe od tiste v planinah. Veselju pa se Štefka seveda nerada odreče, saj ga je v življenju večkrat hudo pogrešala.

Najin čas za razgovor se je iztekel. Enajst je ura in Štefka spet odgrne zavese, odpre strežno okence in pokima dvema na njeno delovno mizo naslonjenima delavcema. Ne da bi ju vprašala, kaj želita, v skodelici nalije kavo, ki jo možakarja sprejmeta brez besed. Pri tem Štefka ujame moj začuden pogled, se nasmehne in mi med vračanjem drobiža reče: "Po sedmih letih dela v tej okrepčevalnici pa menda ja vem, kaj pije kdo ob tem času!"

Bojan Ograjenšek

Marija MARHAT, izmenska skupinovodkinja peric in šivilj v delovni skupnosti RLV "Kopalnica"

Ko sem jo obiskal v pralnici in šivalnici v Prelogah, da se usedeva k razgovoru – to je bilo 24. februarja, na dan zborov delavcev TOZD in delovnih skupnosti RLV za obravnavo in sprejem sklepnih računov za poslovno leto 1980 – sem jo našel vso v ognju.

"Preklete, spet sestanek! Spet zguba časa, za nas, ki delamo fizično! A kaj si moremo pomagati, sestanek je nujen, kot je nujno spoznanje, da je za boljši zaslužek treba več in boljše delati. Tako je negodovala in se tolažila obenem, ker so morale tudi delavke iz pralnice in šivalnice iti na zbor delavcev.

"Vendar vse nismo šle. Preveč je vedno dela, da bi ob rat lahko kar zaprli," je pribila, potlej pa začela pripovedovati o delu v pralnici in šivalnici in v RLV nasploh. "V našem obratu," je še enkrat poudarila, "je dela čez glavo, saj dobimo v pranje in krpanje do 200 kompletnih rudarskih oblačil na dan, kar pomeni do 1 000 kosov delovnega perila, hlač in bluz. Vse to delo pa moramo postoriti v dveh delovnih izmenah, s petimi pericami, dvema šiviljama in skupinovodkinjo v vsaki."

Po tem jedrnatem uvodu sva besedo mimogrede presukala na njeno življenje po delu.

"Kaj naj povem?" je rekla. "Poročena sem. Mož dela v konstrukcijski službi RŠC Velenje. Svojo hišo imava – v Velenju, na cesti XIV. divizije – in tri otroke, sama dekleta: Sonjo, Alenko in Jasno. Prvi dve hodita v osnovno šolo (OŠ Veljka Vlahovića), najmlajša pa še ne in jo zato, kadar sva oba z možem v isti delovni izmeni, dajem v varstvo. Pazi mi jo moja sestra Jožica, ki zaenkrat še ni zaposlena in stanuje na Foitovi cesti v Velenju. Če se bo zaposlila, pa bom morala za varstvo zaposliti v vrtcu.

Tako je, vidite, vsi smo nekje. In tako je bilo tudi vedno. Navajeni smo že tega. Rečem lahko, da sem dela

vedno imela čez glavo, saj sem se zaposlila že v 17. letu starosti in delam ves čas pri RLV. Najprej – od marca 1964. leta do krize v premogovništvu – sem delala v gradbenem obratu rudnika, ki ga zdaj ni več... V njem sem bila čistilka, kurirka pa malice sem dostavljala delavcem na gradbišča in opravljala še razna druga taka dela... Potem – v obdobju krize – sem za eno sezono šla v Fieso in delalav kuhinji našega počitniškega doma. Po vrnitvi iz Fiese pa sem prišla v ta obrat, kjer mislim ostati še naprej.

V času, odkar delam v tem obratu, sem ob delu opravila izpita za polkvalificirano in kvalificirano perico in tako zdaj lahko opravljam dela in naloge izmenske skupinovodkinje peric in šivilj.

Poleg tega sem podpredsednica osnovne organizacije zveze sindikatov delovne skupnosti Kopalnica, kar pomeni tudi to, da mi sestankov ne manjka. Sestanke imamo večinoma popoldne. To je tudi edino pravilno, saj drugače bi trpelo delo. Moram pa reči, da so naši sestanki kar v redu. Dobro so pripravljeni, dobro vodeni in kar je glavno: učinkoviti. Na njih smo si, recimo, perice in šivilje izborile ustreznejše vrednotenje naših del in nalog (dela in naloge peric spadajo zdaj v 20. grupo AODN, šivilj 19. grupo in izmenskih skupinovodkinj v 18. grupo). Na sploh lahko rečem, da naša delovna skupnost deluje dobro; družbenopolitično, samoupravno in gospodarsko. Za to ima nemalo zaslug tudi vodstvo naše delovne skupnosti, posebno vodja delovne skupnosti Ivan Novinšek, saj je res sposoben in

dober gospodar, enako pa lahko rečem tudi za vodjo našega obrata Cveta Gregorina."

Kaj pa oprema vaše pralnice in šivalnice? Še ni preveč zastarela?

"Ni! Mislim, da bo do preselitve našega in drugih sedanjih obratov RLV na področju Prelog na novo lokacijo zdržala. Dva stroja pa bosta zdržala še dlje, saj sta še precej nova."

Na novi lokaciji pa bo razen omenjenih dveh strojev sedanjost opremo pralnice in šivalnice seveda treba kmalu zamenjati z novo, in to zmogljivejšo, saj se bo obseg našega dela na novi lokaciji iz različnih razlogov povečal. Nekaj na primer tudi zaradi neprestanega izboljševanja higienskih navad delavcev, saj nam že zdaj nekateri oddajajo delovna oblačila v pranje in krpanje vsakih nekaj dni, enkrat na teden pa večina, tako da so le redki tisti, ki so še navajeni nositi že hudo umazano delovno obleko. Sploh je treba reči, da so se na tem področju razmere za rudarje bistveno izboljšale, če pomislimo, da so še nekaj let po vojni morali nositi pri delu svoja oblačila in si jih prati in krpati doma!"

Kako pa zmorete postoriti vse delo v pralnici in šivalnici, kadar je katera od vas na letnem dopustu, in kako organizirate sprejemanje in izdajanje oblačil za noč no izmeno rudarjev?

"Letne dopuste večidel izkoristimo v času šolskih počitnic, tako da vrzeli, do katerih takrat pride med nami, lahko odpravimo s praktikantkami. Kar pridna so ta dekleta; za vsako delo poprimejo in tudi zelo vestna so."

Za tretjo izmeno rudarjev pa sprejemanje in izdajanje oblačil organiziramo tako, da po dve ali tri delavke iz našega obrata (včasih pa tudi le ena) pridejo zjutraj prej na delo ali pa zvečer dalj delajo.

Skratka, ves delovni kolektiv pralnice in šivalnice si prizadeva, da bi čimbolj ustregel vsem rudarjem. To pa vedno ni lahko, saj je nekaj tudi takšnih rudarjev, ki z našim delom nikoli niso zadovoljni. Kar naprej nam mečejo pod nos, da me 'babe' nič ne delamo; da delajo samo oni v jami. Pa tudi kam nas kdo pošlje... Na srečo pa so to predvsem tisti rudarji, ki pri nas ne ostanejo dolgo; 'luftarji', bi rekla. Večina drugih rudarjev, posebno starejših, pa se do nas obnaša po človeško. Še več: razgrajče držijo tudi v 'šahu' in pri mnogih se jim posreči, da se počasi aklimatizirajo in postanejo dobri delavci; tako z vidika vzgojenosti kakor tu di strokovnosti. Veliko vlogo pri tem odigrajo zlasti nadzorniki."

Kaj pa morje?

"Res, pri nas imamo letovanja zelo dobro in lepo organizirana. Zasluge za to ima delovna skupnost SOZD 'Družbeni standard'. Letos je že razpisala vpisovanje organiziranih letovanj; v Informatorju, kot vsako leto. Mi, moja družina, smo se letos odločili za Šibenik, la-

ni pa smo bili na Krku. Če letos za Šibenik ne bi mogli priti v poštov, pa bomo šli nekam v prikolico ali pod šotor. Kuhala pa ne bi rada na dopustu, ker že tako moram vsak dan."

In na splošno; kako živite?

"Še kar gre, le ti življenjski stroški: tako naraščajo, da jih, čeprav sva oba z možem zaposlena, komaj dohajava. Rekla pa bi, da jih bomo lahko ukrotili le z bolj šim delom, vendar boljše bodo morali delati prav vsi."

Pripravil Lojze Ojsteršek

PRIPIS UREDNIŠTVA

V prejšnji številki Informatorja, izdani namenoma na pustni torek, je eden od prispevkov pičil delovno skupnost Družbeni standard in še nekoga. Eden spet delavce v drugem delu našega kombinata itd. In take pike so nam pičeni takoj sporočili tako, kot da ne bi piki izšli na pustni torek.

Škoda, da so objavljene zbadljivke sprejeli tako. Ali naj res stari običaj, da ljudje na pustni torek in že v nedeljo pred njim "pošiljajo strele" drug drugemu, predvsem pa "v vrhove", izumre?

Uredniški odbor glasila Rudar-Informator je bil drugačnega mnenja, ko je sklenil naj pripravimo in izdamo tako številko Informatorja.

Mimogrede: že v starem, sužnjeposestniškem Rimu so imeli dan v letu, ko so - kar se tiče "pošiljanja strel" - tisti od spodaj in tisti od zgoraj zamenjali vloge. Srečno!

V prvih dveh mesecih
so naši rudarji za
prek 47 tisoč ton premoga
presegli proizvodno nalogo
iz letnega načrta

Razgovor z diplomiranim inženirjem rudarstva Avgustom TERGLAVOM, vodjem proizvodnje v RLV

RUDAR: Kako bi ocenili prva dva proizvodna meseca RLV v letu 1981 z vidika odkopane količine premoga, doseženih odkopnih in še katerih drugih učinkov v rudniku, dnevne proizvodnje rudnika, preskrbe z osnovnimi jamskimi materiali ter porabe osnovnih jamskih materialov in električne energije?

TERGLAV: Šel bom po vrsti, tako kot ste našeli vidike, s katerih naj bi ocenil letošnja prva dva proizvodna meseca...

Dalje na strani 22!

"MOJ BODOČI - MOJA BODOČA"

Prispevka dveh učenk in prispevek enega učenca iz osnovne šole "Gustav Šilih" v Velenju

Minilo je že petnajst let od tistih veselih, brezskrbnih dni, ko sem hodila v osnovno šolo. Kaj vse se je zgodilo od tedaj... Tri leta sem že poročena, in življenje mi razveseljuje mož in najin triletni sinek Grega. A vedno ne morem biti doma in pospravljati za njima, kuhati in sploh streči vsaki njuni muhi. Nekoč sem se na primer odločila, da bom odšla na tridnevni seminar na Dunaj. Vendar je moje veselje zagrenila resnica, da si nista moj mož in gospodinjstvo prav nič v sorodu. "Tri dni bosta pa le preživela," sem si dejala. Mož ni bil preveč zadovoljen, a moral se je sprijazniti z mislijo, da me ne bo.

Preden sem odšla, sem ju ves dan pripravljala na svoj odhod. Možu sem povedala, kaj je treba pogreti in kaj naj skuha. Končno sem se le poslovila od njiju in ju prepustila sama sebi, z upanjem, da bosta srečno prestala mojo odsotnost. Ne bom opisovala, kako je bilo na seminarju. Raje poslušajte, kaj se je medtem zgodilo mojemu možu!

Prišel je čas za kosilo, in sklenil je speči pečenko. Dal jo je v pečico in šel gledat televizijski program. Na njegovo nesrečo pa je bil prav tedaj na sporedu slalom in zaradi njega je na pečenko pozabil. Čez čas je k njemu v sobo pritekel Grega, ga pocukal za rokav in mu rekel: "Očka, zakaj pa si zakuril v kuhinji?" Moža je vrglo pokonci, stekel je v kuhinjo, a žal je bilo prepozno. Odprl je pečico, zgrabil ponev, takoj zatem pa zakričal in jo spustil na tla.

Sinka je bilo treba zvečer tudi okopati. Mož se je tudi tega vestno lotil. Odprl je pipo in voda je začela teči v kad. Takrat pa ga je prišel obiskat prijatelj, da bi šahirala, in zatopljen v igro je potem pozabil na vodo. Tudi nanjo ga je zopet spomnil Grega. Vendar šele potlej, ko se je po začetnem navdušenju v igri z njo le preplašil in ves moker pritekel k očetu z vestjo, da je Jadransko morje res veliko, a se s tem v kopalnici ne da primerjati.

No, vidite, kako je, če grem zdoma! Ko pridem domov, me čaka poplavljenost stanovanja, mož z opečenimi prsti, vrh tega pa še umazan sinko...

AHBEER AL SAYEGH, 8. B

Svojega moža si nikoli nisem predstavljala kot princa, pa sem vendar dobila takšnega, ki mi vse želje bere že iz oči. Edina njegova napaka so nogometne tekme. Da je to res, se lahko prepričate iz tegale najinega pomenka nekega popoldneva, ko je sedel pred televizorjem in gledal neko nogometno tekmo:

"Greva malo ven?"

- Joj, draga, ne pride v poštev. Na sporedu je važna tekma.

"Kaj že spet? Le kaj vidiš v tem nogometu?"

- Nekaj že, no, saj se na to ne spoznaš! mi odgovori in se zatopi v igro, jaz pa odhitim v kuhinjo. Naenkrat zaslišim krik. Hitro odhitim v sobo.

"Kaj se je zgodilo?" prestrašeno vprašam.

- Ah, kaj, gol so nam dali!

"No, zaradi tega pa ti ni treba tako kričati, še otroka boš zbudil."

- Ja, kaj pa morem pomagati, ko pa naši tako slabo igrajo!

"Ti res ne moreš nič storiti, lahko pa si vsaj tiho. A kaj bi govorila, ko pa me ne poslušáš," vzkipim od užaljenosti in odidem v kuhinjo. Čez nekaj časa zopet zaslišim krik, odhitim v sobo in ga vprašam: "Kaj je že spet?"

- Crknil je!

"Kdo?"

- Ja, televizor, madona!

"Kaj pa zdaj?"

- Nič, k sosedu grem, reče in odide. Čez pol ure pa se vrne ves slabe volje in mi že na vratih pove: "Izgubili so. Tako so me razočarali, da se od danes naprej poživžgam na nogomet."

Res je minilo štirinajst dni, ko sporeda še pogledal ni. Sklenil je, da bo postal lovec. Toda že njegov prvi lov se je končal neuspešno. Celo noč je čakal na plen in šele proti jutru je nekaj zagledal. Bil je medved. Pomiril je in ustrelil, a zgrešil. Takrat se mu je razjarjena žival približala in ga napadla. Vendar še poskusil ni zbežati. Posrečilo se mu je, da jo je premagal, toda v boju z njo je skupil tako hude rane, da smo ga morali odpeljati v bolnišnico. Po dolgotrajnem zdravljenju se je končno le vrnil domov, jaz pa sem si vsa srečna oddahnila, ko je zopet prižgal televizor...

NATAŠA PRISTOVŠEK, 8. B

Odločil sem se, da bom pisal o svoji bodoči ženi. Najprej kakšna mora biti:

1. Ne sme biti preveč preklasta. Zakaj? Ja zakaj, vendarle! Nočem, da se mi žena po dveh letih prelomi na dva dela in slišal sem tudi, da od kosti človek nima veliko.
2. Ne sme biti predebela, ker "gazda" v hiši se mora na prvi pogled spoznati in občutiti.
3. Mora dobro kuhati. Ja, kuhati. Nočem, da bi v najboljših letih zgledal ko kakšen "cvirn".
4. Ne sme biti preveč jezika. (To se ve.)
5. Biti mora dobra gospodinja. No ja, saj bom jaz tudi kaj pomagal, vendar se mora spoznati na osnovna gospodinjska dela, kot so: pranje, likanje, pospravljanje itd.
6. Mora biti odločna in se ne sme pustiti zafrkavati.
7. Biti mora zabavna in zvesta. Da, da, ob takšni ženi je res biti mož pravi užitek.
8. Najvažnejše pa je, da bo moja žena lepa kot mucimu cika in da bo sladka kot cukrček bonbonček. (Uf, se

mi že sline cedijo.)

9. Hočem skratka takšno ženo, da mi jo bo zavidal (skoraj) vsak moški. In naj mi jo le zavida in vidi, da nisem brez ukusa!

Tako sem napisal devet zapovedi, ki jih bo morala upoštevati vsaka lepota, ki bi želela postati moja žena. Če bo katera imela še kakšno dobro lastnost več, pa še boljše zanjo, saj bo imela prednost v končni konkurenci.

TOMO VERSTOVŠEK, 8. A

Ilustriral Adi Pirtošek

Šale na stran, pa čeprav so te, ki so nam jih poslali Tomo, Nataša in Ahbeer (njeno ime je arabsko, izbral ga ji je prav gotovo oče, ker je po narodnosti Arabec), bile več kot dobrodošle.

Pozornost preusmerimo na družbeni pojav, o katerem je ob dnevu, kakršen je mednarodni dan žensk 8. marec, vsekakor treba spregovoriti v našem glasilu. Prvič zato, ker je ta pojav v preteklosti tudi v našem kombinatu pogosto metal senco na praznovanje 8. marca. Drugič zato, ker smo o tem pojavu z bolj splošnega vidika že pisali v predzadnji lanske številki Rudarja in takrat napovedali, da bomo o njem kot problemu združenega dela v našem kombinatu še pisali. In tretjič zato, ker je eden od delegatov na prvi letošnji seji delavskega sveta naše sestavljene organizacije (28. januarja) med obravnavo potreb, za katere bi naj v naši sestavljeni organizaciji v letu 1981 združevali sredstva iz skladov skupne porabe, eksplodiral:

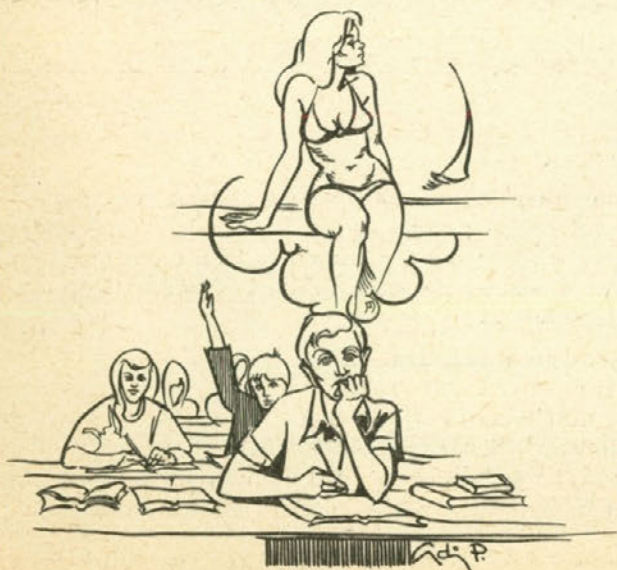
"Zakaj bi dajali denar za klub zdravljenih alkoholikov, ko pa nobenega v njem ne ozdravijo. Kaj sploh v njem delajo? Poročajo naj! Mislim, da ta klub daje samo po tuho tistim, ki se vdajajo pijači, saj večina zdravljenih alkoholikov še naprej pije."

Iz teh razlogov torej pozornost preusmerimo - na alkoholizem! In to, kot smo napovedali v predzadnji, 5. lanske številki Rudarja: na alkoholizem kot problem združenega dela v našem kombinatu s stališča dela in izkušenj Milene AHTIK, psihologinje v socialni službi in terapevte v klubu zdravljenih alkoholikov naše sestavljene organizacije.

Uredništvo

Razgovor z Mileno AHTIK, psihologinjo v socialni službi in terapevto v klubu zdravljenih alkoholikov naše sestavljene organizacije

RUDAR: Ali lahko ocenite, koliko alkoholikov je v sestavljeni organizaciji Rudarsko-elektroenergetski kom-

binat Velenje in koliko v posameznih vanjo združenih organizacijah?

MILENA AHTIK: Analiz, ki nam bi natančno odgovorile na to vprašanje, nimamo. Zato moram, če želim kolikor toliko zanesljivo odgovoriti nanj, uporabiti izsledke hrvaške študije o alkoholizmu, po katerem je med občani v SR Hrvatski trideset odstotkov takih, ki pogosto pijejo alkoholne pijače, polovica teh občanov pa se alkoholu vda do take mere, da že sodijo med kronične alkoholike. Čeprav ne izključujem nekaterih bistvenih posebnosti, ki v sosednji, bratski republiki Hrvatski povzročajo toliko z alkoholom zaslužjenih občanov, pa le stežka verjamem, da bi bil delež alkoholikov v republiki Sloveniji kaj bistveno manjši. Na osnovi te predpostavke pa kaj lahko izračunamo približno število kroničnih alkoholikov in delavcev, ki pogosto pijejo alkoholne pijače, tudi v naši sestavljeni organizaciji...

RUDAR: Kakšen je odnos delavcev v delovnih organizacijah in delovnih skupnostih na ravni našega kombinata do alkoholizma in kakšen do alkoholikov? Povejte nam, ali so to delovna okolja, ki terjajo zdravljenje alkoholikov med delavci; poleg tega pa bi kazalo kaj reči tudi o njihovem odnosu do socialne službe sestavljene organizacije, ki se med drugim ukvarja tudi z alkoholizmom!

MILENA AHTIK: Najbolj preprost odgovor, ki delno kaže tudi na razmere pri reševanju celotne problematike alkoholizma, bi bil: delovne organizacije in delovne skupnosti našega kombinata do alkoholizma nimajo nikakršnega odnosa; ne negativnega, pa tudi pozitivnega odnosa ne. Do tega prepričanja se dokopljem potem, ko spoznamo, da skoraj nihče v njih ne ve, kako nevarna bolezen je alkoholizem. Najhujše pri tem pa je, da poslovodni in vodstveni delavci ne poznajo dovolj tistih znakov, ki pri delavcih napovedujejo pojav kroničnega alkoholizma. Zato se skoraj praviloma dogaja, da fazo, v kateri bi ogrožene delavce še lahko obvarovali pred dokončno odvisnostjo od alkohola, enostavno spregledajo.

Celo potem, ko so delavci že docela odvisni od alkohola, to njihovo odvisnost vodstveni delavci le redko opazijo; posebno, če so tudi sami že "zmerni" pivci. Zato se dogaja, da delavce v socialni službi naše sestavljene organizacije opozori na kronično pitje moža, denimo, najprej njegova žena, ko se v socialno službo zateče po nasvet. Ona je tista, ki nam pove, da njen mož zaradi opijanja občasno ne prihaja na delo, da mu v delovni organizaciji ali delovni skupnosti odsotnosti od dela izravnavajo na račun letnega dopusta ali pa mu dopustijo izravnavo odsotnosti z delom v drugi izmeni. Takrat šele izvemo, da zamuja na delo ali ga predčasno zapušča, da odhaja vinjen na delo in podobno.

Ko se potem v delovni organizaciji ali delovni skupnosti SOZD, kjer je njen mož zaposlen, pozanimamo, kakšen delavec je ta človek, največkrat dobimo odgovor: velja za vzorno pridnega in zanesljivega delavca! Pri tej oceni pa v organizaciji združenega dela verjetno po-

zablajo, da njihov delavec mora delati tako ugoden vtis, da si izbriše občasne neupravičene odsotnosti od dela... Vendar njegova odvisnost od alkoholne omane sčasoma le doseže tisto stopnjo, ko delavec začne pogosto zanemarjati delo; kadar pa že dela, si z njim pri delu ne morejo več pomagati. Šele takrat se organizacija združenega dela obrne na socialno službo, vendar takrat smo tudi delavci v njej že povsem ne- močni. Kaj nam tedaj pomaga, če so v organizaciji združenega dela pripravljeni priznati, da imajo spet novega kroničnega alkoholika? Nič!

Zelo važno je torej vedeti, da alkoholiku v zadnji fazi njegove odvisnosti ne morejo pomagati ne delavci v

Naša sobesednica Milena Ahtik

njegovi organizaciji združenega dela ne socialna služba, velikokrat pa tudi ne zdravniki. Pri težjih oblikah kronične odvisnosti od alkohola, ki jih spremljajo tudi hude organske poškodbe, je namreč zdravljenje skoraj nesmiselno...

RUDAR: Po zdravljenju v bolnišnici se zdravljeni alkoholik vrne v domače okolje, kjer se mora vključiti v delo klubov zdravljenih alkoholikov. Povejte nam, kako delujejo ti klubi in kakšne težave spremljajo rehabilitacijo zdravljenih alkoholikov!

MILENA AHTIK: V psihiatrični bolnišnici v Vojniku, kjer zdravijo največ naših alkoholikov, morajo bolniki opraviti izpit o poznavanju vseh negativnih učinkov alkoholizma in se osebno izčrpno predstaviti. S tem želijo zdravniki doseči to, da alkoholik sam spozna zakonitosti svoje bolezni. Po odpustitvi iz bolnišnice pa se mora zdravljene alkoholik zglasiti v klubu zdravljenih alkoholikov, ki deluje v njegovem domačem kraju; in sicer zaradi nujne potrebe po nadaljnji rehabilitaciji – to je zdravljenju in okrevanju po prestani kritični fazi njegove bolezni. Žal pa je v praksi s tem prvim obiskom v klubu zdravljenih alkoholikov tako, da se ga zdravljene alkoholik udeleži ali pa tudi ne. Vedeti namreč morate, da se kronični alkoholik velikokrat odloči za zdravljenje v bolnišnici samo zavoljo tega, ker bi drugače moral prekiniti delovno razmerje. Zato je razumljivo, da se veliko naših delavcev odloči za zdravljenje, le redki med njimi pa so, ki se tudi zdravijo in alkoholnih pijač ne uživajo nikoli več. To je bil tudi razlog, da smo do leta 1974 v naši dolini imeli samo en klub zdravljenih alkoholikov. Šele po tem letu smo – v tedanji delovni organizaciji RLV – ustanovili svoj klub, ki ga je tisto leto obiskovalo samo 14 zdravljenih alkoholikov. Vendar po dveh letih trdega dela smo ustanovili še eno skupino, tako da imamo danes v klubu zdravljenih alkoholikov SOZD REK Velenje dve skupini s skupno okrog 75 zdravljenih alkoholikov – in njihovih družinskih članov, saj je sodelovanje svojcev v klubu za zdravljenje alkoholikov neobhodno potrebno. Poleg našega kluba zdravljenih alkoholikov pa v občini Velenje delujeta še dva kluba pri Savinjsko-šaleškem zdravstvenem domu, in to eden v Velenju in eden v Šoštanju.

Delovanje našega kluba

Za obe skupini v našem klubu zdravljenih alkoholikov za vsako leto pripravimo in sprejememo program dela. Ta program potem skrbno izvajamo, razdeljen pa je – na grobo povedano – na dva dela: prvi del določa naloge za redne tedenske sestanke, drugi del – imenovan tudi giblivi del – pa terja organizacijo in izvedbo letnega izleta in rednega letnega delovnega zbora članov kluba, na katerega povabimo tudi člane drugih klubov zdravljenih alkoholikov v naši občini. (Resnici na ljubo povejmo še, da na ta zbor vabijo tudi "razne predstavnike", vendar ponavadi z bolj malo uspeha – op. ur.)

Na sestankih, ki jih imamo vsak teden, najprej preverimo navzočnost članov. Pri tistih zdravljenih alkoholikih, ki so se šele začeli zdraviti, so opravičljivi razlogi za odsotnost samo delo popoldne (sestanke imamo namreč popoldan), bolezen in smrt v družini.

Po tem, uvodnem delu preverimo treznost navzočih članov, in sicer s tabletami "tetidis"... Če je zdravljene alkoholik med tednom popil le kozarček alkoholne pijače, nastopi pri njem po zaužitju tablete "tetidis" reakcija, ki ni le neprijetna, ampak zdravju celo škodljiva.

Redna tedenska srečanja zatem navadno nadaljujemo s poslušanjem referatov, ki jih pripravijo člani kluba na teme iz alkoholizma, ali pa o problemih alkoholizma

spregovori eden izmed terapevtov. Poleg mene so terapevti v našem klubu zdravljenih alkoholikov dr. Maksimilijan Bergant, nevropsihiater iz psihiatrične službe Savinjsko-šaleškega zdravstvenega doma v Velenju, in socialna delavca v socialni službi naše sestavljene organizacije Albin Medved in Anica Radovac – ta šele zadnje čase, ker še ni dolgo, odkar se je zaposlila v naši sestavljeni organizaciji.

Precejšnji del rednih sestankov pa namenimo tudi obravnavanju poročil o osebnih in družinskih problemih naših zdravljenih alkoholikov in iskanju izhodov iz stisk posameznikov in družin. Vendar za vse to nimamo ne vem koliko časa, saj so redni sestanki le enourni.

In še tole glede delovanja našega kluba!

Povedala sem že, da se zaradi hudih zunanjih pritiskov alkoholik sicer odloči za zdravljenje v bolnišnici, da pa se le redki potem vključijo v delo klubov zdravljenih alkoholikov. Vendar to okoliščino moram še natančneje razložiti... Kadar ima zdravljene alkoholik svojce, ki živijo z njim, je vključevanje v klub mnogo lažje. Če pa svojci ne živijo z njim ali jih sploh nima, potem pa je ta problem za res zelo izrazit. To kažejo zlasti izkušnje iz leta 1979, ko je na zdravljenje v bolnišnico odšlo kar 20 naših delavcev, v naš klub zdravljenih alkoholikov pa sta se po prihodu iz bolnišnice vključila le dva ali trije, medtem ko so drugi od teh zdravljenih alkoholikov – od katerih jih je bila večina iz naših samskih domov – recidivirali, kar pomeni, da spet pijejo alkoholne pijače... Upam si celo trditi, da pijejo bolj, kot so pili pred poskusom zdravljenja. Nasploh moram poudariti, da se je alkoholizem v naših samskih domovih pošastno razmahnil in da ga takšnega, kakršen je zdaj ali je bil vsaj še pred nekaj meseci, ne moremo obvladati. Najhuje pri tem pa je to, da gre za mlade ljudi, stare poprečno okrog 26 let, ki imajo večinoma le po nekaj mesecev delovne dobe. In kaj je vzrok takega razmaha? To, da delavcem v samskih domovih ne zagotavljamo ničesar drugega razen postelje in hrane v obratu družbene prehrane poleg domov. In to – neprizanesljivo rečeno – da se spet hranijo tam, kjer so se pred zdravljenjem opijali, in spet živijo v okolju, kjer se jutro začne in večer konča s steklenico!

Zdravljene alkoholiki – ne le ti iz naših samskih domov, ampak zdravljene alkoholiki nasploh – se namreč srečujejo s problemi, včasih neznosnimi, tudi potem, ko se v obdobju rehabilitacije vrnejo na delo... Sodelavci jih pogosto dražijo. Zlasti tiste, ki so poročeni. Zbadajo jih, da jim je žena prepovedala pitje alkoholnih pijač, da so nasedli neprimerni propagandi, postali slabiči in podobno. Za nekatere zdravljene alkoholike pa je to tudi zadosten razlog, da spet začnejo piti. Vendar sčasoma se zbadanja unesejo, in če zdravljene alkoholik ni popustil pod njihovimi pritiski, so največje težave običajno mimo.

Zdravljene alkoholiki so – denimo – povedali, da nekateri sodelavci, kadar kaj praznujejo, zanje pripravijo samo brezalkoholne pijače. Brez dvoma so to navadno tisti ljudje, ki so se kdaj zdravili zaradi alkoholizma. Sploh so v vsakem okolju najboljši branik pred novim pojavljanjem tega zla prav taki ljudje. Zato ni naključ-

je, da so se v naši socialni službi oglasili tudi nekateri taki delavci, ki so bili s pitjem že na meji kroničnega alkoholizma, niso pa še potrebovali zdravljenja v bolnišnici. Oglasili zato, da so se zavestno vključili v delo kluba zdravljenih alkoholikov in da danes ne pijejo več.

Torej uspehi so, čeprav do njih prihajamo z mnogo prepočasnimi koraki!

RUDAR: Kaj pa bi v prvi vrsti kazalo narediti na področju reševanja problematike alkoholizma, da bi bili ti koraki hitrejši? Seveda z vidika, da preprečevanje alkoholizma ni in ne more biti domena ozkega kroga ljudi, ampak terja široko zasnovano družbeno akcijo, v kateri alkoholiki ne bodo imeli toliko prostora za izmikljanje, kot ga imajo sedaj, ko se proti tej bolezni bori le peščica ljudi.

MILENA AHTIK: Zahtevo, da je treba za borbo proti alkoholizmu v naši družbenopolitični skupnosti pridobiti kar najširši krog ljudi in ustanov, socialni delavci in terapevti v klubih zdravljenih alkoholikov že dolgo ponavljamo povsod, kjer se pokaže priložnost. V zadnjem času dobivamo za to vse več podpore tudi pri občinski konferenci Socialistične zveze delovnega ljudstva Velenje, točneje: pri njenem koordinacijskem odboru za boj proti alkoholizmu, narkomaniji in drugim odvisnostim. V okviru tega odbora je bila ustanovljena tudi posebna delovna skupina, v kateri sodelujeva tudi jaz in Stane Žula, vodja socialne službe naše sestavljene organizacije.

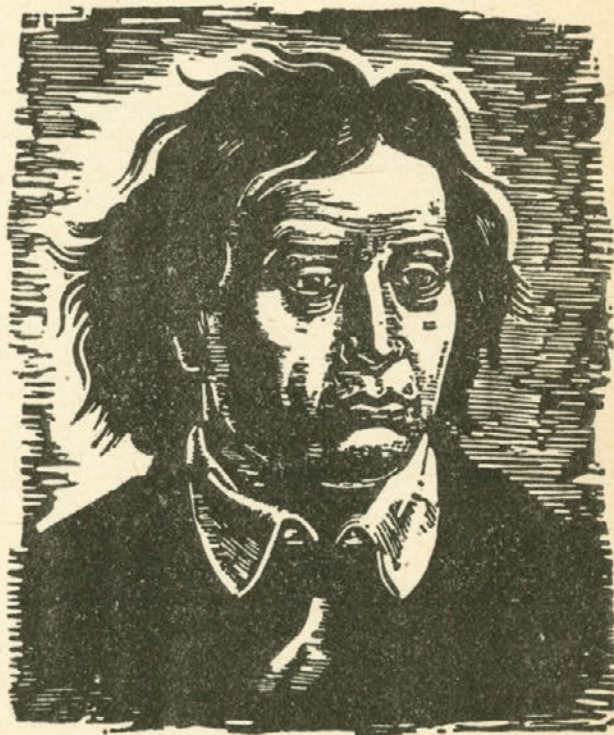
Člani teh organov smo v občinskem programu boja proti alkoholizmu namenili posebno pozornost tako delu, ki ga za preprečevanje alkoholizma morajo opraviti v solah in vzgojnovarstvenih ustanovah, kakor tudi delu, ki se za preprečevanje tega družbenega zla mora začeti v gospodarskih organizacijah združenega dela, v katerih so pojavi alkoholizma najbolj pereči.

Kaj moramo v prvi vrsti storiti v boju proti alkoholizmu v naši sestavljeni organizaciji?

- Vsi vodstveni in poslovodni delavci se morajo seznaniti s sodobnimi strokovnimi spoznanji o vzrokih in posledicah alkoholizma, zlasti pa z znaki, ki omogočajo odkrivanje odvisnosti od alkohola pri delavcih že v njeni prvi fazi.
- Vsakemu delavcu alkoholiku moramo omogočiti zdravljenje po sodobni skupinski metodi in nato vključitev in nadaljnjo rehabilitacijo v klub zdravljenih alkoholikov. Zoper vse delavce alkoholike, ki se nočejo vključiti v zagotovljene oblike zdravljenja in rehabilitacije, pa moramo najstrožje ukrepati.
- Najstrožje moramo ukrepati tudi zoper delavce, ki popivajo med delovnim časom; da bi preprečili popivanje med delovnim časom, pa moramo začeti tudi z

ukinjanjem reprezentančnih zalog alkoholnih pijač.

- Posebno pozornost moramo nameniti delavcem z neopravičenimi odsotnostmi od dela, delavcem, ki težijo k izkoriščanju letnega dopusta po dnevih, in delavcem, ki so pogosto v bolniški.
- V naših samskih domovih pa moramo zaposliti socialnega delavca, ki bo skrbel tudi za organizacijo kulturnih in drugih družbeno koristnih aktivnosti delavcev v samskih domovih po delu, saj bo tako mogoče marsikaterega delavca v samskih domovih odvrniti od popivanja. (Strokovnega delavca, pravzaprav delavko, za ta in druga socialna dela in naloge v naših samskih domovih zdaj že imamo - op. ur.)

Knjižni program Prešernove družbe je prav gotovo usklajen s potrebami najširšega slovenskega bralstva.

To so naloge, ki se jih moramo v organizacijah združenega dela, kakršna je naša sestavljena organizacija - po mnenju omenjene delovne skupine, ki smo jo ustanovili pri koordinacijskem odboru občinske konference SZDL Velenje za boj proti alkoholizmu, narkomaniji in drugim odvisnostim - lotiti čimprej. Saj drugače se bo alkoholizem bohotil in zmanjševal delovne in življenjske sposobnosti naših delavcev - kakor tudi njihovih družin - še naprej...

Pripravil Bojan Ograjenšek

Knjige za vsakogar

KNJIŽNI ZBIRKI PREŠERNOVE DRUŽBE ZA LETO 1981

Zgodovina družbenega razvoja premnogih narodov se začne in hodi vstric z zgodovino njihove knjige, pismenosti - zapisanih misli, izročil. To še posebno velja za naš mali slovenski narod.

Ko razmišljamo o naši knjigi in knjigi nasploh, posebno v zadnjem času, ko potrošništvo v celem svetu zahaja v slepo ulico, spoznavamo, da nam le ona - bodisi leposlovna, družboslovna, tehnična ali kot gradivo za glas samoupravljalca - delegata (če ni predebelo ali pristransko!) - resnično pomaga razjasniti pot pred nami. Saj zapisana misel in čustvo ne dopušča ta ali vsaj dolgo ne laži in sprenevedanja. Pred nami sta kot na dlani, zato ju lahko primerjamo s svojimi izkušnjami in znanjem. Pogoji je le, da želimo biti notranje svobodnejši, resnično bogatejši, ne pa zgolj podaljšek kake brezdušne tehnologije in popredmetenega sveta po zahodnjaških vzorcih.

Knjige Prešernove družbe verno izpolnjujejo te naloge knjige. Redna letna knjižna zbirka, v kateri je tudi koledar za leto po izidu zbirke, je bolj praktična in v naš, slovenski in jugoslovanski svet naravnana. Zbirka romanov Prešernove družbe "Ljudska knjiga" pa prinaša večinoma prevode najprodornejših sodobnih romanov.

Obe zbirki lahko delavci v naši sestavljeni organizaciji naročite pri Vesni KORES v uredništvu naših glasil (soba 58 nad pošto Velenje, telefon interno 260), vsak delovni dan med 6. in 14. uro.

Knjige, ki bodo izšle v redni zbirki za leto 1981

PREŠERNOV KOLEDAR ZA LETO 1982

Smiljan ROZMAN: TA GLAVNA URŠA. To je povest o življenju mlade Urše in opis njenih težav, na katere naleti v dobi odrasčanja, ker jo starša vzgajata v malomeščanščini.

France BEVK: LJUDJE POD OSOJNIKOM. Pripoved se dogaja v hribovskem svetu (v Bevkovi rodni deželi pod Kojco) in prikaže življenje na kmetih in človeka, ki ga kmetija po svoje maliči.

Miroslav PAHOR s sodelovanjem Ilonke Hajnal:

PO JAMBORNI CESTI... V MESTO NA PEKLU. Knjiga je zgodovinsko branje. Pripoveduje o stari rimski cesti pod Nanosom, po kateri so od nekdaj prevažali naš les, predvsem v tržaške ladjedelnice. Spoznamo tudi, da je bila slovenska pokrajina vse tja do Ljutomerja bolj pomorska, kakor vemo in si predstavljamo.

Andreja GRUM: HITRO PRIPRAVLJENE JEDI. Knjiga prinaša celo vrsto dobrodošliih nasvetov za vsakogar, predvsem pa za zaposlene žene. Iz nje bomo lahko zvedeli, kako vse uporabljamo živila, ki nam jih ponujajo različni proizvajalci živil.

Cena broširane izdaje te zbirke je 300 dinarjev, vezane v celo platno (le koledar broširan) pa 400 dinarjev, vendar le, če jo boste naročili in plačali do 30. junija 1981, drugače pa bo zanjo treba odšteti 350 dinarjev (za broširano) ali 450 dinarjev (za vezano v celo platno).

Ta zbirka bo izšla ob obletnici rojstva dr. Franceta Prešerna - 3. decembru 1981.

Zbirka romanov "Ljudska knjiga" za leto 1981

Adil Jakubov: ULUGBEGOVI ZAKLADI, zgodovinski roman, postavljen v obdobje, ko so v deželah okrog pravljice Samarkanda divjali neizprosni boji med potomci slovitega kurkana Timurlenka.

Janosch (Horst Eckert): HOLONEK ALI DOBRI BOG IZ GLINE, roman, opisuje dogajanje v letih 1930 do 1945, čas tako imenovane "velike nemške zgodovine", kakor se ta kaže prebivalcem vasi Poremba ob nemško-poljski meji.

Philip Roth: ZBOGOM, COLUMBUS, pripoved, napisana izredno tekoče, lahkotno, s hudomušnimi opisi razmer doma pri Neilu, triindvajsetletnem študentu filozofije, in s privlačno ironijo na račun bogate Brendine družine, v katero je Neil povabljen že naslednji dan po srečanju z razvajeno "najstniško" Brendo.

Leonard Kibera: GLASOVI V TEMI, roman. Glavna junaka pripovedi sta Gerald, dramatik, ki ga vsi spodbujejo, naj piše o sedanjem afriškem trenutku, in pa učiteljica Wilma. Ob njuni zgodbi pa se prepletajo neverjetno ostro zarisane podobe bogatašev in revežev, črncev in belcev, izkoriščevalcev in zatiranih. Roman je prikaz razmer, kakršne so zavladale v Keniji, potem ko si je dežela priborila neodvisnost.

Kobo Abe: ŽENSKA S PEŠČIN, roman japonskega avtorja srednje generacije. Pripoveduje o možu, ki nekega dne izgine in ga po sedmih letih oblasti proglasijo za mrtvega. V resnici pa mož še živi v majhni obmorski vasi, ki jo nenehno ogroža povsod prodirajoči pesek.

Vsakodnevni boj za obstanek in živa želja uiti iz peščne pustinja dosežeta vrhunec, ko ženska, s katero živi, zaradi naporov splavi otroka, mož pa se po skrbno pripravljenem načrtu znova znajde na robu sipin. Bo pobegnil?

Siegfried Lenz: VZOR, pripoved o treh pedagogih, ki se zberejo, da bi sestavili čitanko in v njej predstavili mladini našega časa vzor, po katerem bi se lahko zgledovala. Vsak od njih si zamišlja drugačnega vzornika. Zdi se, da nikakor ne bodo mogli priti do enotnega mnenja. Takrat pa dobijo namig iz zunanjega sveta, iz sveta, v katerem se odvija resnično življenje...

Cena te zbirke je (vezana bo v celo platno, kot vsako leto) 800 dinarjev, plačate pa jo lahko tudi v obrokih (največ štirih), vendar zadnji obrok je treba plačati najpozneje do konca novembra 1981.

Knjige, ki spadajo v to zbirko, bodo izhajale skozi vse leto 1981.

Še to!

Obe knjižni zbirki Prešernove družbe za leto 1981 (redno letno in zbirko romanov "Ljudska knjiga") lahko naročite tudi neposredno, pri družbi, njen naslov je:

PREŠERNOVA DRUŽBA

Borsetova 27

p.p. 41/I

61 000 LJUBLJANA

Srečno!

Uredništvo

MLADI RUDARJI NA POHODU PO DELU POTI SLAVNE XIV. DIVIZIJE

V sredo, 11. februarja, ob sedmih zjutraj se je na TITOVI TRGOV v Velenju začela tretja etapa letošnjega pohoda po poteh slavne XIV. divizije. Tega dela pohoda po poteh XIV. divizije so se udeležili mladinci in mladinke iz občine Velenje in njenih pobratenih občin, poleg njih pa še mladi iz naše sosednje občine Žalec in vojaki.

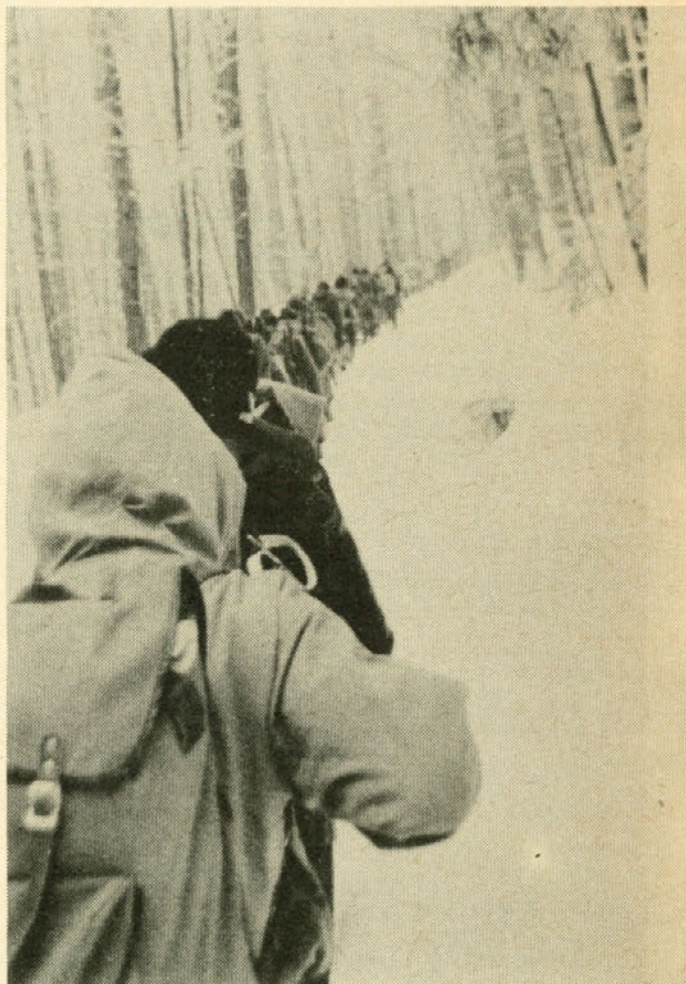
Med pohodniki smo bili tudi mladi delavci iz RLV. Našo udeležbo na tem tradicionalnem pohodu smo predvideli že v delovnem programu osnovnih organizacij zveze socialistične mladine RLV.

Vseh nas je na pohodu bilo prek sto.

Zakaj smo hoteli prehoditi to pot? Zato, ker moramo

S takega pohoda pred dvema...

letoma (Spodaj Žlebnikova domačija!)

ohranjevati in obujati izročila NOV! Zato, ker so naši borci na njej bili težke in krvave boje in kljub številnim padlim in ranjenim tovarišem herojsko nadaljevali borbo proti okupatorju, borbo za svobodo naše domovine.

Po položitvi venca k spomeniku "Onemele puške" na Titovem trgu in počastitvi spomina na padle borce v Šaleški dolini smo se z avtobusom odpeljali do Frankolovega. Tudi tam smo pri spomeniku priredili krajši kulturni program in položili k njemu venec. Iz Frankolovega pa smo krenili prek gora in dolin. Pot nas je vodila prek Paškega Kozjaka, Graške gore in Plešivca do Raven pri Šoštanju, nato pa proti Zavodnjam. Med potjo smo prepevali pesmi iz NOV in ob petju pozabljali na prehojene strmine, na zimo in mraz - na vse napore, ki smo jih morali premagati.

Pri vseh spomenikih NOV na naši poti smo položili venec in z enominutnim molkom počastili spomin na padle borce. Dolga in naporna je bila pot, vendar z malo dobre volje in medsebojno moralno podporo smo tretji dan prispeli v Zavodnje. Tu smo imeli krajšo slovesnost, ko smo predali prapor četrti pohodni enoti. Po kosilu pa smo skupaj s to enoto nadaljevali pot do Žlebnika.

Pri Žlebniku smo položili venec k spomeniku našega padlega partizanskega pesnika, kulturnika in borca - Karla Destovnika Kajuha. Zadet od krogle iz okupatorjevega puškomitraljeza je omahnil v smrt na pragu te domačije, star komaj dvaindvajset let. Toda v svojih pesmih bo vedno živel med nami in našimi potomci.

Od tod smo se potlej udeleženci tretje etape pohoda po poteh "Štirinajste" vrnili v Velenje. Zopet doma smo se še enkrat pozdravili in si rekli: "Nasvidenje na tem pohodu drugo leto!"

Marjan KUBALE, predsednik osnovne organizacije ZSMS TOZD Jama Pesje

TEKMOVANJE MLADIH ZA KAJUHOV POKAL

Komisija za šport in rekreacijo pri občinski konferenci ZSMS Velenje tudi letos prireja tekmovanje za Kajuhov pokal, ki bo potekalo do maja. V programu tekmovanja so namizni tenis, šah, plavanje, streljanje, kros in mali nogomet. Pravico do sodelovanja imajo mladinke in mladinci, ki so izpolnili evidenčni list za člane Zveze socialistične mladine Slovenije. Vsaka osnovna organizacija mladine lahko nastopa z več ekipami, saj je osnovni namen in eden od kriterijev uspešnosti tekmovanja množičnost.

V nedeljo, 22. februarja, je v telovadnici v Pesju že bilo tekmovanje v namiznem tenisu. Tekmovalo je 39 ekip iz osnovnih šol, srednjih šol, delovnih organizacij in krajevnih skupnosti v občini.

Doseženi rezultati v konkurenci delovnih organizacij

1. OO ZSMS TGO TOZD Orodjarna
2. OO ZSMS TEŠ TOZD Vzdrževanje
3. OO ZSMS GPS TOZD Promet
4. OO ZSMS TGO TOZD Hladilniki
5. OO ZSMS TGO TOZD Pralni stroji I.
6. OO ZSMS Vegrad
7. OO ZSMS RLV TOZD Priprave
8. OO ZSMS RLV TOZD Zračenje I.
9. OO ZSMS TGO TOZD Pralni stroji II.
10. OO ZSMS RLV TOZD Zračenje II.
11. OO ZSMS RLV TOZD Jamske gradnje
12. OO ZSMS TGO TOZD Pralni stroji III.

V soboto, dne 28. februarja, pa so mladi tekmovali v streljanju. Pomerili so se v prostorih strelske družine MROŽ. Rezultate, ki so jih dosegle ekipe delovnih organizacij v tej disciplini, bomo še sporočili.

Sodelujte in pomagajte pridobivati točke vaši osnovni organizaciji ZSMS.

Športni zdravo!

OK ZSMS VELENJE

Komisija za šport
in rekreacijo

Sporočili Kulturnega centra
"Ivan Napotnik", Velenje

RAZSTAVA ROČNIH DEL ZA KRASITEV STEN V KNJIŽNICI VELENJE

V petek, 6. marca, smo v knjižnici Velenje odprli tradicionalno razstavo ročnih del ob mednarodnem prazniku žensk - 8. marcu v naši občini. Tokrat so se s svojimi izdelki predstavili občani obeh spolov, ki se ljubiteljsko ukvarjajo z ročnimi deli za krasitev sten (s tapiserijami in makraméji, vozljankami).

Razstava bo odprta do 24. marca, vsak delovni dan od 9. do 18. ure, le ob sobotah samo do 13. ure. Oglejte si jo!

PONOVNO NA VELENJSKEM ODRU

V sredo, 11. marca, ob 19.30 bo v dvorani doma kulture v Velenju ponovitev drame Toneta Partljiča "Za koga naj še molim", v izvedbi SNG Maribor.

Vstopnice so naprodaj v knjižnici Velenje.

ODŠLI V POKOJ

Jože KOS,
upokojen lani 24. novembra

Rojen 13. februarja 1937
v Skornem pri Šoštanju.

Od 10. aprila 1961 je neprekinjeno delal v TE Šoštanj. Bil je laborant za vodo v oddelku TVG.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Ludvik ŠMON,
upokojen lani 20. decembra

Rojen 13. avgusta 1930
v Škalah pri Velenju. Poročen
z Anico, rojeno Tamše.

Od 19. septembra 1952 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani zidar v jamski gradbeni skupini, iz katere se je razvila današnja TOZD RLV - Jamske gradnje. Leta 1973 je bil premeščen v Zunanje obrate in leta 1978 v Gradbeno dejavnost, kjer je delal do upokojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Alojz HUDOBREZNIK,
upokojen lani 22. decembra

Rojen 4. junija 1930
v Topolšici pri Šoštanju.

Od 29. maja 1974 je neprekinjeno delal v RLV, s krajšo prekinitvijo pa že od leta 1957. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1961 je bil premeščen v Jamo zahod in leta 1974 v Zunanje obrate, od koder je odšel v pokoj kot delavec TOZD Zunanja dejavnost.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Marta STRNAD,
upokojena lani 31. decembra

Rojena 9. julija 1927 v Šoštanju.

Od 16. septembra 1966 je bila neprekinjeno zaposlena v TE Šoštanj. Ves čas je delala kot ekonomska tehničarka; v zadnjih letih pred upokojitvijo pri delih in nalogah fi-

nančnega knjigovodstva TOZD Inženiring.

Nagrajena in dobitnica diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Anton TRATNIK,
upokojen 12. januarja

Rojen 16. januarja 1928
v Dolu pri Celju. Poročen
s Štefko, rojeno Kuhar.

Od 15. decembra 1953 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Pripravah, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1956 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1958 še za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Aktivni udeleženec NOV od leta 1944 dalje.

Mihael BLAŽIČ,
upokojen 28. februarja

Rojen 2. avgusta 1929
v Družmirju pri Šoštanju. Poročen
z Matildo, rojeno Tasič.

Od 3. oktobra 1952 je neprekinjeno delal v RLV, s krajšimi prekinitvami pa že od leta 1948. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1970 je bil premeščen v Jamo zahod, leta 1974 nazaj v Jamo vzhod, leta 1976 v Steber 8, zdaj Jama Pesje, in leta 1978 v Priprave, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1955 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1957 še za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Drago FORTAG,
upokojen 28. februarja

Rojen 19. februarja 1932 v Rdečem
bregu pri Lovrencu na Pohorju.
Poročen z Ano, rojeno Ciglarič.

Od 16. julija 1955 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1975 je bil premeščen v Jamsko mehanizacijo (in transport), kjer je delal do upokojitve.

Leta 1964 je opravil izpit za vulkanizerja in leta 1966

še izpit za jamskega montažnega dežurnega ključavničarja.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Anton GUČEK,
upokojen 28. februarja

Rojen 9. januarja 1929
v Laški vasi pri Laškem. Poročen
z Amalijo, rojeno Brečko.

Od 29. januarja 1963 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1975 je bil premeščen v Jamsko mehanizacijo (in transport), kjer je delal do upokojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Avgust JELEN,
upokojen 28. februarja

Rojen 2. julija 1923
v Podgorju pri Velenju. Poročen
s Frančiško, rojeno Stopar.

Od 4. januarja 1951 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1977 je bil premeščen v Priprave, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1963 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Ivan JOŠT,
upokojen 28. februarja

Rojen 4. avgusta 1929
v Šaleku pri Velenju. Poročen
s Pavlo, rojeno Jelen.

Od 5. decembra 1955 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1975 je bil premeščen v Storitve, leta 1977 v Jamsko mehanizacijo in transport in konec leta 1977 v Jamski transport, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1967 je opravil izpit za jamskega montažnega dežurnega ključavničarja.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Anton KOS,
upokojen 13. februarja

Rojen 12. aprila 1923
v Celju. Poročen z Jožefo,
rojeno Bujan.

Od 1. maja 1974 je neprekinjeno delal v RLV, s krajšo prekinitvijo pa že od leta 1949. Zaposlil se je kot kvalificirani kopač. Zadnja leta pred upokojitvijo je opravljal dela in naloge skupinovodje pri vzdrževanju rešilnih aparatov v Klasirnici.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Alojz KOTNIK,
upokojen 28. februarja

Rojen 28. maja 1930
v Kavčah pri Velenju. Poročen
z Ano, rojeno Prungr.

Od 20. julija 1953 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot polkvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1969 je bil premeščen v Jamo zahod, leta 1972 v Zunanji obrat in leta 1978 v Zavarovanje, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1963 je opravil izpit za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Filip KROPIVŠEK,
upokojen 28. februarja

Rojen 22. aprila 1928
v Ločici pri Žalcu. Poročen
s Terezijo, rojeno Polh.

Od 3. novembra 1955 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot polkvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1975 je bil premeščen v Steber 8, konec leta 1975 nazaj v Jamo vzhod, leta 1976 zopet v Steber 8 in leta 1979 v Jamo Škale, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1959 je opravil izpit za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

OPOMBA UREDNIŠTVA

Za nekatere od tehotic nismo mogli dobiti slike ali pa le že precej staro sliko.

Jože KUMER,
upokojen 28. februarja

Rojen 28. februarja 1926
v Šaleku pri Velenju. Poročen
z Emilijo, rojeno Pongračič.

Od 1. oktobra 1954 je neprekinjeno delal pri RLV. Zaposlil se je kot uslužbenec v tedanjem rudniškem gradbenem obratu. Leta 1966 je bil premeščen v Zunanji obrat, v pokoj pa je odšel kot vodja TOZD RLV - Zunanja dejavnost.

Ves čas vsestransko družbenopolitično aktiven.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Aktivni udeleženec NOB od aprila 1944 dalje.

Franc OVČAR,
upokojen 28. februarja

Rojen 16. septembra 1931 v Lehnu
pri Mariboru. Poročen z Zofijo,
rojeno Videmšek.

Od 3. novembra 1956 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1965 je bil premeščen v jamsko gradbeno skupino, iz katere se je razvila TOZD Jamske gradnje, leta 1979 v Jamsko mehanizacijo in še isto leto nazaj v Jamske gradnje, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1961 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1964 še za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Matija MAVRIČ,
upokojen 20. februarja

Rojen 6. decembra 1934
v Lenartu. Poročen s Cirilo,
rojeno Polenek.

Od 8. oktobra 1962 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1967 je bil premeščen v Jamo zahod, sedaj Jama Preloge, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1971 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Vinko SERMEK,
upokojen 28. februarja

Rojen 9. januarja 1930
v Kristamovcu pri Čakovcu.
Poročen z Rozino, rojeno Šopar.

Od 18. junija 1954 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1961 je bil premeščen v Jamo zahod, leta 1966 v jamsko gradbeno skupino, leta 1973 nazaj v Jamo zahod, leta 1975 v Jamsko mehanizacijo in transport, leta 1977 v Zračenje in leta 1978 v Jamo Preloge, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1963 je opravil izpit za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Vinko MIKLAVŽINA,
upokojen 28. februarja

Rojen 16. julija 1929
v Skalalah pri Velenju. Poročen
z Ivano, rojeno Stropnik.

Od 29. septembra 1953 je neprekinjeno delal v RLV, s krajšo prekinitvijo pa že od leta 1948. Zaposlil se je kot rudarski tehnik v Jami vzhod. Leta 1975 je bil premeščen v Steber 8, zdaj jama Pesje, kjer je delal do upokojitve.

Ves čas zaposlitve vsestransko družbenopolitično aktiven.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji in več drugih priznanj (nazadnje priznanja in plakete "Josip Broz Tito - 30 let samoupravljanja").

Jože SOVIČ,
upokojen 28. februarja

Rojen 24. februarja 1930
v Družmirju pri Šoštanju. Poročen
z Alojzijo, rojeno Pepelnik.

Od 29. decembra 1953 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1975 je bil premeščen v Storitve in leta 1977 v Jamski transport, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1961 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1964 še za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Alojz ŠVAJGL,
upokojen 28. februarja

Rojen 20. januarja 1930
v Zgornjem Doliču. Poročen
z Jožefo, rojeno Oštir.

Od 11. marca 1953 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1968 je bil premeščen v Jamo zahod in leta 1974 v Steber 8, sedaj jama Pesje, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1955 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača, leta 1961 za kvalificiranega kopača in leta 1972 še za strelca.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Štefan VIDMAJER,
upokojen 28. februarja

Rojen 6. decembra 1931
v Založah pri Celju. Poročen
z Marijo, rojeno Tkavc.

Od 18. maja 1960 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani kopač v Jami zahod. Leta 1974 je bil premeščen v Zračenje, kjer je delal do upokojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Franc VRABIČ,
upokojen 28. februarja

Rojen 5. avgusta 1926
v Skornem pri Šoštanju. Poročen
z Jožico, rojeno Kaker.

Od 4. januarja 1954 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1973 je bil premeščen v Steber 8, leta 1977 v Jamo vzhod in leta 1978 v Jamo Pesje, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1956 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača, leta 1958 za kvalificiranega kopača in leta 1963 še za strelca.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Franc WEISSENBACH,
upokojen 28. februarja

Rojen 23. marca 1927
v Šent Janžu pri Velenju. Poročen
z Ano, rojeno Tominšek.

Od 24. januarja 1946 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1962 je bil premeščen v Zunanji obrat in leta 1978 v Zavarovanje, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1955 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji in dobitnik zlate značke.

Vera ZUPANČIČ,
upokojena 28. februarja

Rojena 5. januarja 1925
v Kamnici pri Ljubljani.

Mati dveh otrok: leta 1953 rojenega Zvonka in leta 1958 rojene Renate.

Od 1. maja 1965 je neprekinjeno delala pri združenih organizacijah v SOZD REK Velenje. Zaposlila se je kot finančna knjigovodkinja v gradbenem obratu RLV, ki se je pozneje priključil "Vegradu". Leta 1966 je bila premeščena v stanovanjsko enoto skupnih služb RLV, zdaj služba za razvoj družbenega standarda delavcev SOZD REK Velenje, kjer je opravljala razna finančna administrativna dela in pri teh delih izpolnila tudi pogoje za upokojitev.

Ves čas vsestransko aktivna, posebno v SZDL in športnih organizacijah.

Nagrajena in dobitnica diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji in več drugih priznanj in odlikovanj (medalje dela, reda za hrabrost, reda dela s srebrnim vencem itd.).

Aktivna udeleženka NOB od marca 1943 dalje.

(Po podatkih iz kadrovskih služb delovnih organizacij in oddelka socialne službe SOZD REK Velenje za invalidsko in pokojninsko zavarovanje pripravila Vesna KORES.)

Osmo letno srečanje naših racionalizatorjev

RACIONALIZATORSTVO IN NOVATORSTVO JE EDEN OD GLAVNIH POGOJEV ZA STABILIZACIJO NAŠEGA GOSPODARSTVA

To misel lahko zapišemo kot glavno sporočilo tistih delavcev v naši sestavljeni organizaciji, ki so se letos konec januarja sestali v obratu družbene prehrane naše sestavljene organizacije v Velenju z namenom, da potegnejo črto pod lanske inovacijske dosežke v REK Velenje.

Tudi tega - tokrat že osmega takega srečanja - niso priredili samo zato, da bi pregledali inovacijske dosežke v našem kombinatu v preteklem letu, čeprav so ti kar lepi: skupno 86 racionalizatorjev je predložilo 58 novih inovacij, ki so omogočile skupno 27 457 402 dinarja ekonomskega prihranka. Srečanje so organizirali tudi zato, da podelijo tradicionalne zlate, srebrne in bronaste diplome našim zaslužnim racionalizatorjem in jim tako izkažejo priznanje vsega našega kombinata za njihove prispevke k razvoju inovacijske dejavnosti.

Kateri naši racionalizatorji so dobili te diplome in za kaj so jih dobili, boste v tem članku še zvedeli. Prej kot to namreč kaže povzeti nekaj ugotovitev iz podanih poročil na tem srečanju.

Iz podanih poročil na srečanju

Iz poročila komisije za racionalizacije v delovni organizaciji Rudnik lignita Velenje

Vključno s koristnimi idejami (vseh je bilo 8) so delavci RLV lani prijavili 33 predlogov inovacij. Od vseh teh predlogov pa jih je bilo nagrajenih skupno 27 (16 s prvo nagrado na osnovi izračunanega ekonomskega prihranka, 8 z enkratno nagrado in 3 predlogi, koristnih idej, z izplačilom akontacije za nagrado, ki jo bo mogoče določiti v celoti šele po uresničenju zamišljene inovacije).

Lanski ekonomski prihranki od vseh prijavljenih inovacij - to je od starih, za katere se nagrajevanje še ni izteklo, in od nanovo prijavljenih - pa so v RLV znašali skupno 22 354 600 dinarjev, vse izplačane nagrade za inovacije na osnovi izračunanih ekonomskih prihrankov pa skupno 432 234 dinarjev ali 1,9 odstotka skupnega zneska izračunanih ekonomskih prihrankov.

Če to razmerje primerjamo z razmerji med ustvarjenim dohodkom in porabljenimi sredstvi za osebne dohodke v temeljnih organizacijah, kakršne so temeljne

organizacije v RLV, lahko rečemo, da je sila slabo spodbudno za množično inovacijsko dejavnost v takih temeljnih organizacijah, saj se delavcem v njih bolj splača opraviti kako naduro kot pa ukvarjati z inovacijami.

Ta ugotovitev velja tudi, če k navedenemu skupnemu znesku nagrad prištejemo nagrade za racionalizacije, ki so jih v RLV lani izplačali po drugih kriterijih - ne na osnovi izračunanega ekonomskega prihranka, saj so te nagrade znašale skupno le 39 278 dinarjev.

Kot boste videli v nadaljevanju tega članka, je s tega vidika znotraj našega kombinata precej bolj spodbudno stanje za množično inovacijsko dejavnost le v delovni organizaciji ESO, saj v njej razmerje, o katerem je bil govor, znaša okrog 5,2 odstotka, medtem ko je v drugih združenih organizacijah v SOZD REK Velenje še veliko slabše.

Iz poročila komisije za racionalizacije v delovni organizaciji TE Šoštanj

Komisija za racionalizacije v TE Šoštanj je lani obravnavala samo tri predloge inovacij in z enkratno nagrado v višini 13 157 dinarjev nagrajila Mirana Zagerja v TE Šoštanj-Vzdrževanje, za predlog racionalizacije "Ciklonski filter", s katero je ta temeljna organizacija v obdobju od septembra 1978 do julija 1979 prihranila 2 967 902 dinarjev. Poleg njega pa je nagrajila še Ivana Močivnika in še šest delavcev iz TE Šoštanj - TOZD Vzdrževanje, in sicer za predlog racionalizacije "Naprava za krivljenje cevi za notranje odplavljanje pepela"; zanjo je teh sedem delavcev dobilo enkratno nagrado v višini 3 000 dinarjev. V obrazložitvi sklepa o tej nagradi so člani komisije zapisali, da so jo podelili na osnovi merila za nagrajevanje, ki se nanaša na olajšanje dela in pravočasno zagotavljanje rezervnih delov, ne pa na osnovi ekonomskega prihranka.

Eden od vseh treh lani obravnavanih predlogov inovacij v TE Šoštanj - kot omenjena dva iz prejšnjih let, saj novega predloga komisija lani ni dobila nobenega - pa je ostal nerešen, ker še niso v celoti ugotovili njegovega ekonomskega učinka.

Iz poročila komisije za racionalizacije v delovni organizaciji Elektrostrojna oprema

V delovni organizaciji Elektrostrojna oprema (ESO) je komisija za racionalizacije lani dobila v obravnavo 24 novih predlogov inovacij. Poleg teh predlogov je komisija obravnavala 6 starih predlogov, za katere se nagrajevanje še ni izteklo. Obravnavala pa je tudi 9 še neuresničenih predlogov iz leta 1979 in 5 predlogov, ki so jih v delovni organizaciji izkoriščali najmanj še tri leta po zadnji izplačani nagradi avtorjem. Komisija je torej obravnavala skupno 44 predlogov inovacij (26 iz Strojnih obratov, 9 iz Elektro obratov, 5 iz Krovsko-ključavničarskih obratov, 1 iz Vodovodno-toplovodnih obratov in 3 iz delovne skupnosti skupnih služb delovne organizacije).

Od lani prijavljenih predlogov (24) jih je komisija na-

gradila 19, posebno nagrado pa je podelila tudi petim inovatorjem za inovacije, ki jih v temeljni organizaciji Strojni obrati uspešno uporabljajo že od enega do vključno treh let po podelitvi zadnje nagrade zanje.

Skupni ekonomski prihranek od vseh prijavljenih inovacij pa je lani v ESO znašal 2 134 897 dinarjev, racionalizatorjem izplačane nagrade pa 110 159 dinarjev.

Iz poročila je nadalje razvidno, da so prizadevanja inovatorjev v najmočnejši temeljni organizaciji ESO (v Strojnih obratih) dosegla že tudi rezultate, ki pričajo o usmerjeni, načrtovani množični inovacijski dejavnosti. Vendar tudi v taki inovacijski dejavnosti nekateri problemi ostajajo, saj v ESO ugotavljajo, da je

Udeleženci 8. letnega srečanja naših...

racionalizatorjev; bilo jih je malo!

včasih težko ugotoviti, koliko je kaka inovacija rezultat delovnih obveznosti in koliko dela, ki te obveznosti presega. Aktiv za spodbujanje množične inventivne dejavnosti v ESO - to je delovno združenje racionalizatorjev in odgovornih za inovacijsko dejavnost, kakršne ga imajo v našem kombinatu samo v delovni organizaciji ESO - si sicer prizadeva, da bi take dileme rešil že v obdobju prijavljanja za sodelovanje pri razpisanih natečajih za rešitev posameznih tehničnih problemov, vendar do njih kljub temu pride.

V temeljni organizaciji ESO Strojni obrati je torej inovacijska dejavnost že dokaj razvita. Pa tudi v drugih temeljnih organizacijah in delovni skupnosti skupnih služb ESO namenjajo inovacijam vse več pozornosti,

le da so v nekaterih rezultati na tem področju precej slabši.

Iz tega poročila še tole!

Poročilo se končuje z ugotovitvijo, da se morajo v akcijo za spodbujanje inventivne dejavnosti vključiti tudi družbenopolitične organizacije in samoupravni organi organizacij združenega dela, in to z avtorji tega, ker vsem delavcem še vedno ni dovolj jasno, k čemu vse lahko pripomore množična inventivna dejavnost.

Iz poročila komisije za inovacije v delovni organizaciji Plastika

Komisija za inovacije v delovni organizaciji Plastika je lani imela dve seji in na teh dveh sejah obravnavala 6 lani prijavljenih predlogov inovacij in dva stara predloga (iz leta 1979). Pri tem je glede obeh starih predlogov sklenila, naj se avtorjem vsakega predloga podeli enkratna nagrada v višini 300 dinarjev in poleg nagrade še pismeno priznanje. Avtorja (bila sta namreč dva) prijavljenih predlogov v letu 1980 pa sta dobila za vsak predlog akontacijo, letos pa bosta dobila še razlike med izplačanimi akontacijami in nagradami, ki jima po kriterijih delovne organizacije Plastika gredo za prijavljene predloge inovacij.

Za te nagrade in akontacije so izplačali skupno 6 280 dinarjev, vendar za noben predlog na osnovi ekonomskega prihranka, ampak za vse po drugih kriterijih, saj je komisija menila, da se pri nobenem predlogu ne dá ugotoviti ekonomskega prihranka.

Poročilo nadalje omenja še lepo predstavitev inovacijske dejavnosti delavcev Plastike na dveh lanskih razstavah inovacijskih dosežkov, in sicer na razstavi ob 3. juliju v avli pred sejno dvorano skupščine občine Velenje in na razstavi RAST YU na Reki.

V sklepnem delu poročila pa je rečeno, da bi inovacijska dejavnost v Plastiki lahko bila veliko bolj uspešna, če bi se zanjo bolj zavzeli tudi poslovodni delavci, samoupravni organi in družbenopolitične organizacije Plastike.

In še iz poročila komisije za racionalizacije v delovni organizaciji Elektrofitrski elementi

V delovni organizaciji Elektrofitrski elementi (EFE) so lani pripravljali nov pravilnik o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih, vendar ga do konca leta niso pripravili. Priprava se je tako zavlekla, da so predlog tega pravilnika dali v javno razpravo šele letos. Poleg tega poročilo omenja prizadevanja v delovni organizaciji EFE, da bi z internimi natečaji zbrali koristne predloge za reševanje problemov v njihovi proizvodnji in pri organizaciji poslovanja, in od teh prizadevanj še posebej tista, katerih rezultat naj bi bila izdelava naprave, s katero bi v EFE odpravili težko fizično delo njihovih delavcev pri prelaganju izdelanih elektrofitrskih zidakov s konca proizvodnega traku na palete. V poročilu pa je rečeno tudi, da so člani komisije za racionalizacije v EFE spodbujali de-

lavce v EFE k inovacijski dejavnosti in v odziv na to spodbujanje prejeli v obravnavo 3 predloge inovacij, ki pa jih še niso do kraja proučili.

Dobitniki tradicionalnih diplom

Dobitniki iz delovne organizacije RLV (in delovne organizacije Elektrostrojna oprema)

Primož STRNIŠA (delovna skupnost skupnih služb RLV), Hinko VALENCI, Ivan FLIS (oba iz Jamske mehanizacije) in Jože SLAPNIK (Jama Preloge) - "zlata" diploma za racionalizacijo "Natezalna postaja EKF (nov skrajšan tip)"

Mihael LETONJA (ESO-Strojni obrat), Avgust TERGLAV (delovna skupnost skupnih služb RLV), Alojz ŠUHA (upokojeni delavec RLV) in Jože ČEPIN (Jama Preloge) - "zlata" diploma za racionalizacijo "Izboljšava stojke za TKO"

Jože VOVK (Jamski transport), Mirko BREŠAR (delovna skupnost skupnih služb RLV) in Karel STROPNIK (Jamske gradnje) - "zlata" diploma za racionalizacijo "Paleta za prevoz kvadrov"

Primož STRNIŠA (delovna skupnost skupnih služb RLV) in Tomo TRUPEJ (Jamska mehanizacija) - "srebrna" diploma za racionalizacijo "Naprava za demontažo in montažo SMG stojke"

Franc CEVZAR (Jamska mehanizacija), Primož STRNIŠA (delovna skupnost skupnih služb RLV) in Roman FELICIJAN (Jamska mehanizacija) - "srebrna" diploma za racionalizacijo "Priprava za demontažo razdelilcev hemscheidt"

Franc KRIŠTOF (Priprave) - "srebrna" diploma za racionalizacijo "Križišče za montažo ščitnega podporja dowy"

Alojz LEMEŽ in Milan REMŠE (oba iz Jamske mehanizacije) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Sprememba podstavka EDW-340 L"

Anton PINTER in Jože ŠTAJNER (oba iz Jamske mehanizacije) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Izboljšava na tipkalih 'Energoinvest-Varnost' TT-1 in TT 2"

Alojz LEMEŽ (Jamska mehanizacija) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Orodje za demontažo ležajev reduktorjev EW-130 L, EW-170 L, EDW-340 L"

Janez VODONČNIK (Jamska mehanizacija) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Nov način pritrditve in regulacije stikala"

Rudi SOTLER in Ivan KOKOT (oba iz Klasirnice) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Sprememba izvedbe visokotlačnega ventila na sesalni in tlačni strani kompresorja WP 2600"

Valter FECE in Ivan ZUPANC (oba iz Jamske mehanizacije) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Izdelava kalupa končnikov 6 kV kablov"

Pavel TIZMONAR (ESO-Elektro obrati) - "bronasta"

diploma za racionalizacijo "Rekonstrukcija zobnika za reduktor vrtnega stroja victor za predvrtavanje v jami"

Pavel TIZMONAR (ESO-Elektro obrati) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Predelava sklopke vrtnega stroja victor za predvrtavanje v jami"

Predsedniki komisij za racionalizacije v delovnih organizacijah ESO, RLV in...

TE Šoštanj pri podeljevanju tradicionalnih diplom na srečanju

Dobitniki iz delovne organizacije TE Šoštanj

Miran ZAGER (Vzdrževanje) - "zlata" diploma za racionalizacijo "Ciklonski filter"

Ivan MOČIVNIK (Vzdrževanje) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Naprava za krivljenje cevi za notranje odplavljanje pepela"

Dobitniki iz delovne organizacije ESO

Branko ŠIPUŠ (Strojni obrati) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Orodje za štancanje lukenj v vrhnji zaščitni pločevini transportnega traku"

Jože ŠUMAH (Elektro obrati) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Podstavek za lestve"

Rudi SEVČNIKAR (Strojni obrati) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Priprava za struženje nosilne plošče"

Ludvik KRIČEJ (Strojni obrati) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Prebijanje lukenj v rebru"

Rudi SEVČNIKAR (Strojni obrati) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Vpenjalna naprava za struženje iz vrtine dna bojlerja"

Jože REBOLJ (Elektro obrati) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Naprava za čiščenje bakrenih zbiralnic na električnih napravah"

Rudi ŠARONJA (Elektro obrati) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Nov način lakiranja statorjev elektromotorjev"

Ivan ZUPAN (Elektro obrati) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Snemalec tuljav varilnih transformatorjev"

Zvone GMAJNER in Konrad NAHTIGAL (oba iz T O Z D K K O) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Rekonstrukcija naprave za krivljenje kavljev obešal"

Mijo ANDRIJEVIČ in Marjan HORVAT (oba iz T O Z D K K O) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Tri orodja za postopno krivljenje glave obešal"

Konrad NAHTIGAL (iz T O Z D K K O) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Izboljšan krmilni sistem transportnega voza"

Ivan ROZENSTEIN in Pavel TIZMONAR (oba iz T O Z D K K O) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Rekonstrukcija stiskalnice 60 Mp"

Zvone GMAJNER (iz T O Z D K K O) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Naprava za strojno rezanje navojev od M3 do M24"

Dobitnika iz delovne organizacije Plastika

Vojko SEVER (delovna skupnost skupnih služb) - "zlatna" diploma za racionalizacije "Naprave za montažo in različna merjenja pri ročnem spenjalcu", "Sprememba ekscentra pri ročnem spenjalcu" in "Ročni spenjalec za križne sponke"

Ivan ŠPEGELJ (Kovinski izdelki in galanterija) - "bronasta" diploma za racionalizaciji "Sprememba pritisknega vodila na ročnem spenjalcu" in "Ročni spenjalec za križne sponke"

Iz razgovorov s štirimi našimi racionalizatorji ob koncu srečanja

Jože ČEPIN,
poslovodja v TOZD RLV
"Jama Preloge":

"Z racionalizacijo, za katero smo tokrat dobili 'zlate' diplome Miha Letonja, Avgust Terglav, Alojz Šuha in jaz, smo izboljšali tehnične lastnosti ruskega jamskega podporja KTU. Bistveni namen te izboljšave je bil, da zaradi preobremenitev ne bi več prihajalo do takih deformacij ščitov tega podporja, da bi ščite podporja bilo treba zamenjati, saj je njihova zamenjava dolgotrajna in draga, temveč da bi preobremenitve preusmerili na stojke podporja, ker je stojke mogoče prej zamenjati in tudi tako drago ni. Torej je bilo treba ustrezno spremeniti stojko tega podporja. In take stojke - kakor tudi prejšnje - so izdelali v delovni organizaciji ESO. Izkušnje kažejo, da se je ta racionalizacija splačala, čeprav je terjala leto dni truda naše skupine. Izračunani ekonomski prihranek od te racionalizacije namreč znaša prek 14 420 000 dinarjev. V skladu s pravilnikom RLV o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih pa je vsak od nas, ki smo sodelovali pri tej izboljšavi, na osnovi tega prihranka dobil poleg 'zlate' diplome tudi enkratno denarno nagrado v višini 30 tisoč dinarjev. Mimogrede naj ob tem povem, da pri izplačilu nagrad, ki presegajo deset tisoč dinarjev (novih), v delovnih organizacijah prihaja do mnenj, da so take nagrade previsoke. Vendar ta mnenja se mi zdijo napačna, saj tudi take denarne nagrade - čeprav so na videz visoke - le delno poplačajo ves trud in delo, ki ga terja inovacijska aktivnost. Človek namreč z inovacijo, ki jo snuje, živi tudi doma, po vsakodnevem delu. Sicer pa je v naši delovni organizaciji za racionalizatorstvo na splošno še kar dobro poskrbljeno. Le postopek za prijavljanje inovacij bi kazalo še bolj poenostaviti. Zlasti urejanje dokumentacije je za manj znajdljive delavce velikokrat že kar nepremagljiva ovira v procesu od zamisli do uresničenja inovacije."

Branko ŠIPUŠ, skupinovodja v pripravi dela TOZD ESO "Elektro obrati":

"Poklic orodjarja, za katerega sem se izučil, mi omogoča zelo široko aktivnost na področju inovacijske dejavnosti. Poleg tega pa v naši delovni organizaciji ta dejavnost že več let ni le beseda, ampak dejavnost, ki

Branko ŠIPUŠ,
skupinovodja v
pripravi dela
TOZD ESO
"Elektro obrati"

vse bolj zvišuje ostanek dohodka v naših temeljnih organizacijah.

Na današnjem srečanju racionalizatorjev sem dobil 'bronasto' diplomu za racionalizacijo 'Orodje za štančanje lukenj v zaščitni vrhni pločevini transportnega traku', zdaj pa s sodelavci pripravljam še nekaj drugih predlogov izboljšav, ki jih bomo prijavili še letos, saj v naši delovni organizaciji racionalizatorji lahko dobimo pomoč v strokovnih nasvetih za naše delo pri aktivu za spodbujanje množične inventivne dejavnosti."

Ivan MOČIVNIK,
strojni tehnik
v TOZD TE Šoštanj
"Vzdrževanje":

"Mislim, da je 'bronasta' diploma za racionalizacijo 'Naprava za krivljenje cevi za notranje odplavljanje pepela', ki sem jo skupaj s še šestimi sodelavci dobil danes, bolj revno priznanje za naš trud; zlasti zato, ker je tistih 3 000 dinarjev, ki smo jih vsi skupaj dobili za nagrado, kaj slabo plačilo za vse naše delo. A kaj bi o tem govoril, boljše je, če opišem našo racionalizacijo, ki je nastala iz tehle razlogov.

Zaradi pomanjkanja originalnih cevi z debelimi stenami uporabljamo v TE Šoštanj za odplavljanje pepela navadne cevi, ki pa jih pred uporabo moramo še ustrezno ukriviti. Vendar dosednji postopek krivljenja, to je po predhodnem segrevanju cevi, se ni obnesel, saj so se tako narejena kolena prehitro obrabila. Zavoljo tega nas je nekaj delavcev sklenilo, da bomo način krivljenja cevi spremenili. In to smo tudi storili. Izdelali smo neke vrste šablono, začeli po njej cevi kriviti brez predhodnega segrevanja in tako smo dobili veliko bolj trpežna kolena. Vendar naša komisija za racionalizacije je menila, da se ekonomski prihranek od te izboljšave ne dá izračunati. Mačehovski odnos do inovacijske dejavnosti, a ne? In ne osamljen! Zato pa tudi lahko razumemo, da lani v naši delovni organizaciji komisija za racionalizacije ni dobila v obravnavo nobenega novega inovacijskega predloga.

Mrtvilo, ki vlada pri nas na področju inovacijske dejavnosti, pa je treba pripisati tudi temu, da so naši poslovodni in vodstveni delavci po večini mnenja, da je uvožena tehnologija, ki jo uporabljamo v TE Šoštanj, tako izpopolnjena, da je sploh ni mogoče še bolj izpopolniti.

Razmere v inovacijski dejavnosti v TE Šoštanj so torej takšne, da jih bo spremenila na boljše le odločna akcija družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov."

Vili SILOVŠEK,
delovodja strojnega
obrata v TOZD Plastika
"Plastični izdelki":

"Inovacijska dejavnost v naši delovni organizaciji ni nekaj novega, čeprav razmere v njej niso spodbudne za racionalizatorje. Zlasti na področju nagrajevanja racionalizacij smo naredili manj, kot bi lahko. Do takšnega prepričanja sem prišel lani, ko sem prijavil sedem predlogov izboljšav in je naša komisija za racionalizacije najprej sklenila, da bo nagrajila vseh sedem prijavljenih predlogov, in to z nagrado v višini 13 tisoč dinarjev; potem pa je tri predloge izločila, preostale pa nagrajila le z nagrado v višini 1 200 dinarjev. V obrazložitvi te druge odločitve so člani komisije zapisali, da ni mogoče izračunati ekonomskega prihranka od upoštevanih predlogov inovacij, nagrada zanje pa da je tako nizka zato, ker sem večino dela, ki sem ga imel z upoštevanimi racionalizacijami, tako moral opraviti v skladu z opisom mojih del in nalog. Kaj sem si spričo takega mnenja mogel pomagati? Nič! Le to, da sem nove inovacije in koristne predloge, ki sem jih zasnoval, zaklenil v predal in tam bodo ostali vse dotlej, dokler ne bo nagrajevanje predlogov inovacij pri nas bolj pravično in spodbudno."

Uredništvo

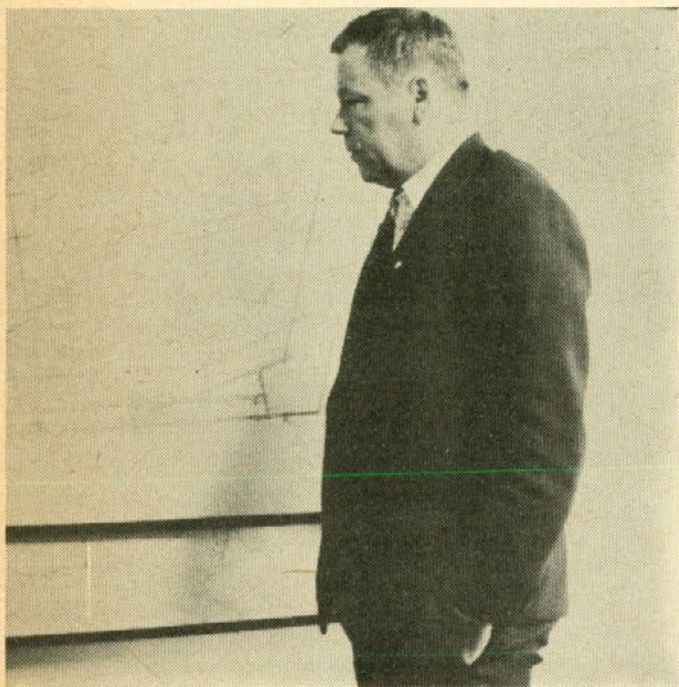
Nadaljevanje s strani 5!

Razgovor z diplomiranim inženirjem rudarstva Avgustom TERGLAVOM, vodjem proizvodnje v RLV

V celem rudniku smo od začetka leta do vključno 21. februarja odkopali 743 200 ton premoga. Do izpolnitve proizvodne naloge iz letnega načrta za celotno obdobje prvih dveh mesecev nam tako manjka 49 385 ton premoga, kot kaže pa bomo do marca to količino za okrog

40 000 ton celo presegli. Pri tem presežku pa bi bil februar udeležen s 30 000 tonami, saj smo januarsko proizvodno nalogo iz letnega načrta presegli za 10 000 ton premoga...

/OPOMBA - V resnici so v RLV od 21. februarja do 1. marca odkopali še več premoga, kot je na dan tega

Inženir Avgust Teržlav ob karti odkopnih polj RLV razlaga, kje potekajo glavne raziskave rudnika.

razgovora (24. februarja) predvidel inženir Teržlav: obdobje januar-februar so končali z 840 000 tonami od kopanega premoga in tako proizvodno nalogo iz letnega načrta za to obdobje presegli za 47 415 ton./

... Če ob tem pogledamo deleže posameznih proizvod-

nih TOZD rudnika, ugotovimo, da je le delež Jame Pesje manjši od načrtovanega v letnem kakor tudi z mesečnimi proizvodnimi načrti; deleži preostalih dveh proizvodnih TOZD (Jame Preloge in Jama Škale z RŠC-Rudarski praktični pouk) pa so večji od načrtovanih. V februarju do vključno enaindvajsetega je, recimo, Jama Preloge izpolnila proizvodno nalogo iz letnega načrta v višini 133 % in iz mesečnega v višini 111 %, Jama Škale v višini okrog 118 % - 114 % in Jama Pesje v višini 77,4 % - 99,6 %.

Vzroka za negativno razliko Jame Pesje sta zmanjševanje odkopne fronte - zakaj jo zmanjšujemo, bom še povedal - in težave pri odkopavanju na mehaniziranem čelu hemscheidt na koti 135.

Učinki v tonah na dnino; samo odkopni in proizvodnih TOZD, saj drugi vključujejo tudi dnine delavcev, ki niso neposredno udeleženi v proizvodnji premoga!

TOZD	NAČRTOVANI UČINKI		Realizacija v tonah/dnino v februarju od 1.-21.	Realizacija v odstotkih
	odkopni	TOZD		
J. Preloge	28,58	9,73	39,7	13,8
J. Pesje	18,45	8,30	15,6	7,2
J. Škale	20,30	10,70	21,1	13,8

V januarju je bila realizacija še malo boljše! Za Jama Pesje pa sem razloge za odstopanje od načrtovanih nalog že tako omenil.

K tej preglednici naj dodam samo še to, da se iz nje vidi pri odkopnih učinkih nižja realizacija kot pri učinkih TOZD. To pa zaradi tega, ker se zaradi slabšanja odkopnih razmer spričo odkopavanja vedno bolj globoko povečuje obseg del pri vzdrževanju, kar pove tudi podatek, da v proizvodnih TOZD odpade okrog 55 % vseh opravljenih dnin na vzdrževanje.

Od del pri vzdrževanju terja še posebno veliko delovnega časa in ljudi ropanje podporja. Enega od razlogov za to sem že nakazal (odkopavanje v večjih globinah - večji pritiski - težje je reševanje vgrajenega podporja), drugi razlog pa so zožene možnosti za nabavo novega podporja, ki so na eni strani posledica težav, ki jih imajo proizvajalci podporja (za nas v glavnem ESO) v preskrbi z reprodukcijskimi materiali (posebno s plo-

RUDAR - INFORMATOR: Glasilo kolektiva sestavljene organizacije REK Velenje (Velenje - Rudarska 6, telefon h.c. 851 100)

Za izdajanje glasila skrbi uredniški odbor. Odbor sestavljata:

- delegacija samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij: Franc Avberšek (RLV - DSSS), Mihael Oven (RLV - J. Preloge), Vili Romih (RLV - Zračenje), Ivan Jelen (RLV - J. Škale), Ludvik Hribar (RLV - J. mehanizacija in J. transport), Franc Miklavčič (RLV - J. gradnje), Anton Čas (RLV - Priprave), Mirko Štagoj (RLV - Klasirnica), Franc Kramer (RLV - Zunanja, Gradbeni in Mi-zarska dejavnost), Anton Ribarič (RLV - DSSS), Maks Lomšek (TE Šoštanj), Pavle Planinc (ESO), Roman Rebernik (Plastika), Emil Medvešek (Avtopark), Mile Maksimovič (EFE), Silvo Pešak (TISK), Dragica Zupanc in Mirko Žolnir (Delovne skupnosti SOZD);
- delegacija delavcev in njihovih stalnih sodelavcev pri glasilu: Teodor Jelen (DSSS RLV - odgovorni urednik), Rafael Batič (DSSS SOZD - glavni in tehnični urednik), Bojan Ograjenšek (DSSS SOZD - novinar), Vesna Kores (DSSS SOZD - tajnica glasila), Lojze Ojsteršek (DSSS SOZD - fotografske storitve), Konstantin Kuzmin (predstavnik KPO SOZD - stalni sodelavec), Drago Bahun (tajnik samoupravnih organov SOZD - stalni sodelavec), Nada Dermol (referentka za informiranje v TE Šoštanj - stalna sodelavka), Tone Šeliga (predstavnik OK SZDL Velenje - stalni sodelavec).

Predsednik uredniškega odbora: Anton Ribarič • Naslov uredništva: Velenje - Prešernova 5 (DSSS SOZD - telefon h.c. 851 100, inter-no 260 - soba 58 nad pošto Velenje).

Tiska TISK REK Velenje (Velenje - Celjska cesta, telefon 850 566 ali 851 630 • Glasilo prejemajo vsi člani kolektiva brezplačno • Iz-haja po potrebi • Naklada v višini števila zaposlenih + 100 izvodov.

Nadaljevanje s strani 23

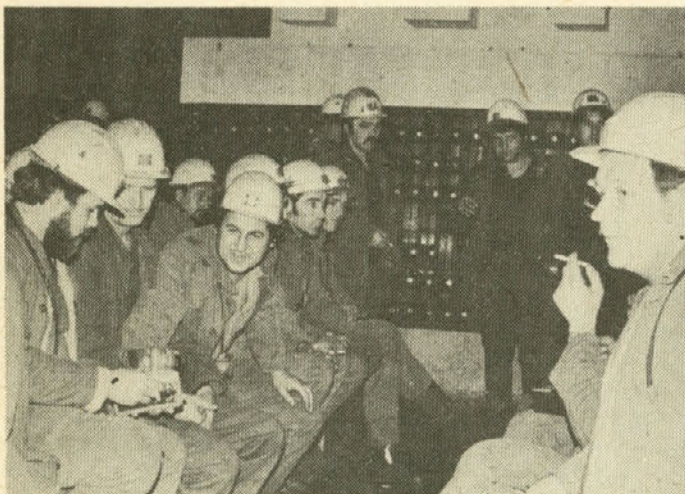
čevino); na drugi strani pa posledica povečevanja nabavnih cen podporja ob omejeni rasti cen premoga in električne energije.

Torej moramo s podporjem in proizvodno opremo nasploh ravnati skrajno varčno, vendar ne samo delavci pri ropanju podporja, temveč vsi delavci v rudniku.

To - in ne samo poslabšanje razmer za ropanje podporja - je bil tudi vzrok, da smo letos število zaposlenih delavcev pri ropanju podporja povečali za 60!

Dnevna proizvodnja!

Do predvčerajšnjim je v februarju znašala povprečno 17 733 ton, v celem preteklem obdobju leta pa povprečno 17 983 ton premoga (letni načrt: 17 610 ton). K tem naj dodam še, da bi naj po letnem načrtu v obdobju januar-februar rudnik obratoval 45 dni, po mesečnih načrtih 46 1/3 dneva, obratoval pa bo 46 2/3 dneva.

V "prezivnici" na Jašku Škale 24. februarja zjutraj - na dan zborov delavcev RLV za obravnavo in sprejem sklepov računov za poslovno leto 1980

Preskrba z osnovnimi jamskimi materiali!

Počasi se bomo morali zavedati, da prehajamo vedno bolj na oskrbo z domačimi materiali, ki pa niso vsi primerne kvalitete. To velja tudi za rezervne dele, na primer verige. Poleg težav zaradi tega razloga pa se moramo zavedati zoženih nabavnih možnosti, katerih vzroke sem že omenil v zvezi s podporjem.

Tudi preskrba z jamskim lesom, je, recimo, bolj pičila, saj ga imamo v zalogi zelo malo, in cena se mu je povečala.

Še večji problem pa je hidravlično olje; ne zato, ker ga ne bi bilo mogoče nabaviti, ampak zato, ker smo prešli na uporabo domačega, ki pa po kvaliteti kljub vsem naporom proizvajalca ni enakovreden nadomestek uvoženega.

In o porabi osnovnih materialov in električne energije!

Pri vseh materialih se bi dalo še veliko prihraniti, če bi pri porabi vsi bili varčni. To je, če se bi pametno držali normativov - kar bo tudi nujno, saj drugače enega ali drugega v skrajnem primeru enostavno ne bomo imeli več, ker nam bo denarja zmanjkalo.

O porabi električne energije pa moram reči, da je vedno več porabimo na tono pridobljenega premoga, ker imamo vedno več mehaniziranih odkopov in odkopavamo vedno bolj globoko. Vendar kljub temu, bi jo lahko porabili manj, če bi bolj pazili, da nam mehanizacija ne bi obratovala v prazno.

RUDAR: Iz katerih delov rudnika bi naj letos pridobili največ premoga?

TERGLAV: Po letnem načrtu morajo pridobiti: Jama Preloge 1 963 000 ton, Jama Pesje 881 000 ton, Jama Škale 1 171 000 ton, Rudarski praktični pouk 350 000 ton, Priprave 300 000 ton in investicije 35 000 ton premoga.

RUDAR: Kolikšen del pridobljenega premoga bi naj letos dali mehanizirani odkopi?

TERGLAV: Skupno okrog 65-70 %, če bomo odkopavali mehanizirano, kot smo računali. Posebna postavka v teh naših računih je najprej dobava 60 metrov, potem pa še 90 metrov novega podporja DOWTY (za vertikalno koncentracijo odkopavanja), ki ga imamo naročenega v ESO. Vprašanje pa je, ali bomo to podporje pravočasno dobili v jamo, ker ima ESO probleme pri nabavi repromateriala; posebno pločevine, kot sem že povedal, ki jo dobiva iz jesenjske železarnice.

RUDAR: Ste rudarji v operativi zadovoljni z izvajanjem investicijskega programa za izgradnjo nadomestnih objektov za sedanje rudniške objekte v Prelogah?

TERGLAV: Izvajanje tega našega najpomembnejšega investicijskega programa poteka kljub velikim naporom naše investicijske skupine, da bi ga pospešili, z zamudo. Zato zaloge premoga v področju, kjer odkopava Jama Pesje, izčrpavamo bolj počasi. Drugače bi namreč prehitro ogrozili objekte industrijskega središča rudnika v Prelogah, ki jih bo treba nadomestiti.

Počasnejše izčrpavanje zalog premoga v tem področju pa seveda terja hitrejšo izčrpavanje zalog premoga v drugih področjih rudnika.

RUDAR: Katere pa so glavne načrtovane raziskave RLV?

TERGLAV: To so raziskave v zvezi z nadaljnjo izgradnjo triadnega vpadnika, odpiranjem centralnega dela jame Preloge (to je v smeri severozahodno od Družmirja), odvodnjavanjem krovninskih peskov pa odvodnjavanjem triade in varstvom okolja (rekultivacija prodočij, kjer smo zaloge premoga izčrpali).

RUDAR: Kaj pa je posebnega na področju varstva pri delu in zdravstvenega varstva delavcev v RLV?

TERGLAV: Reševanje invalidske problematike, ki je za nas, kot veste, izredno pomembno, je zdaj zastavljeno na ravni republike. Nezgod pri delu je v rudniku še vedno veliko, posebno lažjih; število teh celo narašča. Tudi letos poteka za strelce in vodstveni kader preverjanje poznavanja ukrepov o varstvu pri delu. V programu so tudi sistematični zdravstveni pregledi, ki so zaradi kontrole zdravja in delovnih sposobnosti obvezni za vse delavce, vendar se jih nekateri kljub temu ne udeležijo; zato smo sklenili, da bomo poostriili odgovornost za udeležbo na teh pregledih. Pa ustanovitev obratne ambulante v okviru delovne organizacije imamo v načrtu; srednjeročnem, za obdobje 1981-1985. Ustanovili bi jo naj potem, ko se bomo preselili že na novo področje; se pravi, ko bodo zgrajeni nado mestni objekti za naše sedanje objekte v Prelogah.

RUDAR: Je še kaj, kar bi kazalo omeniti ob tej priložnosti?

TERGLAV: Tole bi še rekel! Dosedanji rezultati kažejo, da bo leto 1981 za RLV proizvodno uspešno; da res bo, pa je pogoj, da bomo vsi delavci v rudniku delali tako, kot smo načrtovali, in da bomo pravočasno dobili načrtovano opremo.

(Prihodnjič bomo objavili še razgovor z enim od naših rudarjev o poteku obravnav sklepov računov za poslovno leto 1980 v RLV)

Srečno!